

**ALKOHOL- OG TOBAKKSBRUK BLANT
UNGDOM: HVA BETYR
INNVANDRERBAKGRUNN?**

Resultater fra en helseundersøkelse blant
10 klassinger i Oslo 2000/2001

Ellen J. Amundsen

SIRUS skrifter 5/2005
Statens institutt for rusmiddelforskning
Oslo 2005

Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) ble opprettet 1. januar 2001 som en sammenslåing av Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning (SIFA) og dokumentasjonsseksjonen og biblioteket i Rusmiddeldirektoratet. SIRUS har som formål å utføre og formidle forskning og dokumentasjon omkring rusmiddelspørsmål, med særlig vekt på samfunnsvitenskapelige problemstillinger. Instituttet er også kontaktpunkt for Det europeiske narkotikaovervåkningscenteret i Lisboa, EMCDDA.

Copyright SIRUS
Oslo 2005

ISBN 978-82-7171-274-8
ISSN 1503-454X

SIRUS
P.b. 565 Sentrum
0105 Oslo

Besøksadresse: Øvre Slottsgate 2B
Telefon: 22 34 04 00
Fax: 22 34 04 01
E-post: sirus@sirus.no
Nettadresse: <http://www.sirus.no>

Trykt hos Wittusen&Jensen a.s.

Forord

Rapporten presenterer resultater om alkohol- og tobakksbruk blant tiendeklassinger i Osloskolene i 2000 og 2001. Grunnlagsdataene er hentet fra ungdomsdelen av Helseundersøkelsen i Oslo (HUBRO) som ble gjennomført av Folkehelseinstituttet. Noen resultater om alkohol og tobakk fra denne undersøkelsen er tidligere presentert i "Helseprofil for Oslo. Barn og Unge" av Liv Grøtvedt og Anne Gimmestad, utgitt av Nasjonalt folkehelseinstitutt/ Oslo kommune/ Program for storbyrettet forskning i 2002.

SIRUS ønsker i tillegg å presentere oversikter over fordeling av alkohol- og tobakksbruk for relevante bakgrunnsvariable både for ungdom med norsk bakgrunn og for ungdom med innvandrerbakgrunn. Dermed sikres allmennheten og forskere tilgang til informasjon fra innsamlede data. Rapporten går ikke i dybden, men er tenkt som en innfallsport til mer grundige analyser samt som et informasjonsgrunnlag for sammenligning med andre studier.

Vi takker Nasjonalt folkehelseinstitutt for tilgang til data. Vi takker også alle elever som i sin tid fylte ut skjemaene for at de gir oss ny kunnskap om ungdommens alkohol- og tobakksvaner.

Oslo, november 2005

Ellen J. Amundsen

Innhold

Sammendrag.....	10
1 Innledning.....	13
1.1 Datagrunnlag.....	14
1.2 Variable.....	14
1.3 Presentasjon.....	19
2 Landbakgrunn.....	21
2.1 Alkohol.....	21
2.2 Tobakk og snus.....	22
3 Sosioøkonomisk status.....	27
3.1 Alkohol.....	28
3.2 Tobakk og snus.....	29
4 Familiesituasjon, vennestøtte og psykiske plager.....	45
4.1 Alkohol.....	45
4.2 Tobakk og snus.....	47
5 Boområde i Oslo og bakgrunn.....	77
5.1 Alkohol.....	77
5.2 Tobakk og snus.....	77
English Summary.....	86
Referanser.....	88
Sirus rapporter.....	90
Sirus skrifter.....	92

Tabeller

Tabell 1 Alkoholbruk blant gutter og jenter med ulike landbakgrunn.....	23
Tabell 2 Beruselse blant gutter og jenter med ulike landbakgrunn.....	24
Tabell 3 Røyking blant gutter og jenter med ulike landbakgrunn.....	25
Tabell 4 Bruk av snus/skrå og lignende blant gutter og jenter med ulike landbakgrunn.....	26
Tabell 5 Alkoholbruk blant gutter. Bakgrunn og foreldreinntekt.....	31
Tabell 6 Alkoholbruk blant gutter. Bakgrunn og mors utdanningsnivå.	32
Tabell 7 Alkoholbruk blant jenter. Bakgrunn og foreldreinntekt.....	33
Tabell 8 Alkoholbruk blant jenter. Bakgrunn og mors utdanningsnivå.....	34
Tabell 9 Beruselse blant gutter. Bakgrunn og foreldreinntekt.....	35
Tabell 10 Beruselse blant gutter. Bakgrunn og mors utdanning.....	36
Tabell 11 Beruselse blant jenter. Bakgrunn og foreldreinntekt.....	37
Tabell 12 Beruselse blant jenter. Bakgrunn og mors utdanning.....	38
Tabell 13 Røyking blant gutter. Bakgrunn og foreldreinntekt.....	39
Tabell 14 Røyking blant gutter. Bakgrunn og mors utdanningsnivå.....	40
Tabell 15 Røyking blant jenter. Bakgrunn og foreldreinntekt.....	41
Tabell 16 Røyking blant jenter. Bakgrunn og mors utdanningsnivå.....	42
Tabell 17 Snusing blant gutter. Bakgrunn og foreldreinntekt.....	43
Tabell 18 Snusing blant gutter. Bakgrunn og mors utdanningsnivå.....	44
Tabell 19 Alkoholbruk blant gutter. Hvem de bor sammen med og bakgrunn.....	49
Tabell 20 Alkoholbruk blant jenter. Hvem de bor sammen med og bakgrunn.....	50
Tabell 21 Alkoholbruk blant gutter. Foreldreinsikt/ kontroll og bakgrunn	51

Tabell 22 Alkoholbruk blant jenter. Foreldreinnsett/ kontroll og bakgrunn	52
Tabell 23 Alkoholbruk blant gutter. Vennestøtte og bakgrunn	53
Tabell 24 Alkoholbruk blant jenter. Vennestøtte og bakgrunn.....	54
Tabell 25 Alkoholbruk blant gutter. Psykiske plager og bakgrunn.....	55
Tabell 26 Alkoholbruk blant jenter. Psykiske plager og bakgrunn	56
Tabell 27 Beruselse blant gutter. Hvem de bor sammen med og bakgrunn	57
Tabell 28 Beruselse blant jenter. Hvem de bor sammen med og bakgrunn.	58
Tabell 29 Beruselse blant gutter. Foreldreinnsett/ kontroll og bakgrunn .	59
Tabell 30 Beruselse blant jenter. Foreldreinnsett/ kontroll og bakgrunn .	60
Tabell 31 Beruselse blant gutter. Vennestøtte og bakgrunn	61
Tabell 32 Beruselse blant jenter. Vennestøtte og bakgrunn	62
Tabell 33 Beruselse blant gutter. Psykiske plager og bakgrunn.....	63
Tabell 34 Beruselse blant jenter. Psykiske plager og bakgrunn	64
Tabell 35 Røyking blant gutter. Hvem de bor sammen med og bakgrunn.	65
Tabell 36 Røyking blant jenter. Hvem de bor sammen med og bakgrunn.	66
Tabell 37 Røyking blant gutter. Foreldreinnsett/ kontroll og bakgrunn. ..	67
Tabell 38 Røyking blant jenter. Foreldreinnsett/ kontroll og bakgrunn. ..	68
Tabell 39 Røyking blant gutter. Vennestøtte og bakgrunn.	69
Tabell 40 Røyking blant jenter. Vennestøtte og bakgrunn.	70
Tabell 41 Røyking blant gutter. Psykiske plager og bakgrunn.....	71
Tabell 42 Røyking blant jenter. Psykiske plager og bakgrunn.	72
Tabell 43 Røyking blant gutter. Røyking i husholdet og bakgrunn.	73

Tabell 44 Røyking blant jenter. Røyking i husholdet og bakgrunn.	74
Tabell 45 Snusing blant gutter med norsk/vestlig bakgrunn. Hvem de bor sammen med, foreldreinnsett/ kontroll og vennestøtte, røyking i husholdet og psykiske plager.....	75
Tabell 46 Alkoholbruk blant gutter. Område i Oslo og bakgrunn.	79
Tabell 47 Alkoholbruk blant jenter. Område i Oslo og bakgrunn.	80
Tabell 48 Beruselse blant gutter. Område i Oslo og bakgrunn.	81
Tabell 49 Beruselse blant jenter. Område i Oslo og bakgrunn.	82
Tabell 50 Røyking blant gutter. Område i Oslo og bakgrunn.	83
Tabell 51 Røyking blant jenter. Område i Oslo og bakgrunn.	84
Tabell 52 Snusing blant gutter. Område i Oslo og bakgrunn.	85

Sammendrag

Bruk av alkohol og tobakk blant ungdom kan ses på som resultater av en læringsprosess på veien til den voksne verden. Denne læringsprosessen påvirkes av personlige forhold, forhold i familie og vennemiljø og det sosiale/kulturelle miljøet i det område/ land man bor i. Når ungdom med innvandrerbakgrunn vokser opp i Norge, hvor foreldrene kommer fra land med annerledes alkohol- og tobakksvaner, gir det mulighet for å studere hvordan ulike faktorer påvirker etablering av vaner i det kulturelle møte mellom ungdom med norsk bakgrunn og ungdom med innvandrerbakgrunn.

Alkohol- og tobakksbruk blant 15-16 åringer i Oslo ble kartlagt i ungdomsdelen av Folkehelseinstituttets helseundersøkelse i bydeler og regioner i Oslo (HUBRO) i 2000/2001. Dette er en av de få slike undersøkelser hvor det er mulig å vise slik bruk for grupper med ulike innvandrerbakgrunn.

Ungdom med norsk bakgrunn, dvs. de som har to norskfødte foreldre, rapporterer om mye hyppigere alkoholbruk enn ungdom med innvandrerbakgrunn (de som har to utenlandsk fødte foreldre) og spesielt hyppigere enn ungdom med bakgrunn fra land (Pakistan, Somalia, Tyrkia og Marokko) hvor Islam er den dominerende religion. En stor andel av ungdom fra Vietnam har smakt alkohol, men en mindre andel av dem drikker hyppig eller er hyppig beruset sammenlignet med ungdom med norsk bakgrunn. Tradisjonelt har jenter drukket sjeldnere og vært sjeldnere fulle enn gutter. Dette er ikke lenger tilfelle blant ungdom i 15-16 års alder med norsk bakgrunn. Men blant ungdom med innvandrerbakgrunn finner vi denne forskjellen.

For guttene varierte tobakksbruken mindre med landbakgrunn enn blant jentene, 60-70 % av guttene hadde aldri røykt. For jentene varierte røyking etter hvilket land foreldrene kom fra: hele 90 % med pakistansk bakgrunn hadde aldri røykt, mens 47 % med en norsk forelder hadde aldri gjort dette. Dagligrøyking rapporteres av 13 % av guttene og 15 % jentene. Gutter med bakgrunn fra Tyrkia og Marokko rapporterte om høyere tall for daglig røyking (17 % og 20 %). Det samme gjør jenter fra Iran (20 %). Blant jenter fra Pakistan, Vietnam, Somalia og Marokko var det svært få som røykte daglig. Daglig bruk av snus/skrå og lignende forekommer nesten bare blant gutter med norsk bakgrunn.

Blant voksne i Norge er det dokumentert en klar sammenheng mellom sosioøkonomisk status og alkohol/ tobakksbruk: Jo høyere status, jo mer alkoholbruk og jo lavere tobakksbruk. Det er imidlertid lite dokumentasjon av om dette også gjelder for ungdom. I de foreløpige analyser i denne rapporten finner man ingen klare og entydige sammenhenger slik som for voksne som gjelder uansett bakgrunn og for begge kjønn (se kapittel 3).

I kapittel 4 ser man på noen utvalgte faktorer knyttet til læringsprosessen mot den voksne verden og hvordan alkohol og tobakksbruk varierer med disse faktorene. Foreldreinnsett og kontroll ser ut til å være en viktig faktor. Den har samme betydning uansett kjønn og landbakgrunn: Jo mer innsett og kontroll foreldrene har, jo mindre alkoholbruk, beruselse og tobakksbruk. Omfang av vennestøtte gir ikke så entydige resultater, ei heller om man bor sammen med både mor og far eller bare en av dem. Sammenhengen mellom alkohol- og tobakksbruk og psykiske plager ser også ut til å være universell: jo mer psykiske plager jo mer alkoholbruk, beruselse og tobakksbruk. Datagrunnlaget gir imidlertid ikke rom for å si om drikkingen eller plagene kom først, eller om begge forhold skyldes en felles underliggende årsak. Vi finner også at når andre i husholdet enn mor og far røyker, så er det større omfang av røyking blant de spurte, uansett kjønn og bakgrunn. De andre i husholdet vil stort sett være søsken.

Andelen av ungdommene som har drukket alkohol er mye høyere i vest enn i øst i Oslo. Dette finner vi for ungdom uansett bakgrunn: norsk/ vestlig og ikke-vestlige enten foreldrene kommer fra et land hvor Islam er den dominerende religion eller en annen religion er dominerende. Tilsvarende sammenhenger finner vi for omfang av beruselse. Mye av forskjellene kan trolig begrunnes i forskjeller i sosioøkonomisk status. Men i kapittel 3 fant vi jo ikke de entydige forskjeller i alkohol- og tobakksbruk etter sosioøkonomisk status. Så det er andre faktorer som kommer i tillegg.

Daglig røyking blant gutter forekommer hyppigere i øst enn i vest, men dette gjelder bare for de med norsk/vestlig bakgrunn. Andelen gutter som røyker daglig er større i vest enn i øst når foreldrene kommer fra land hvor Islam er den dominerende religion. Røyking av og til forekommer hyppigere i indre by blant gutter med slik bakgrunn, mens det varierer lite etter geografi blant de med norsk bakgrunn. Daglig røyking blant jenter forekommer hyppigst blant jenter med norsk/vestlig bakgrunn i indre øst. Som for guttene er det en tendens til at dagligrøyking blant jenter er vanligere i vest enn i øst når foreldrene kommer fra land hvor Islam er den dominerende religion. Røyking av og til blant jenter forekommer

hyppigere i vest enn i øst og dette gjelder også for jenter med norsk bakgrunn.

Tabellene i rapporten er til dels detaljerte og det er vist tall for kategorier hvor det er få personer. Slike tall vil være svært usikre og egnert seg bare til å formulere hypoteser, ikke til å konkludere om situasjonen i en gruppe.

1 Innledning

Bruk av alkohol og tobakk blant ungdom kan ses på som resultater av en læringsprosess på veien til den voksne verden. Denne læringsprosessen påvirkes av personlige forhold, forhold i familie og vennemiljø og det sosiale/kulturelle miljøet i det område/ land man bor i. Når ungdom med innvandrerbakgrunn vokser opp i Norge, hvor foreldrene kommer fra land med annerledes alkohol- og tobakksvaner, gir det mulighet for å studere hvordan ulike faktorer påvirker denne læringsprosessen og dermed også hvordan vaner etableres i det kulturelle møte mellom ungdom med norsk bakgrunn og ungdom med innvandrerbakgrunn. Dette kan gi innsikt både i behov for forebygging, i hvilke faktorer som påvirker bruk av alkohol og tobakk blant ungdom og om slike faktorer har ulik rolle blant ungdom med norsk bakgrunn og ungdom med innvandrerbakgrunn.

Alkohol og tobakksbruk blant ungdom i Oslo og Norge som helhet er belyst av flere institutter og forskningsmiljøer. SIRUS har gjennomført ungdomsundersøkelser om alkoholbruk årlig siden 1971 for hele landet og siden 1972 i Oslo. I disse undersøkelsene finnes det ikke informasjon om innvandrerbakgrunn. SIRUS har også vært ansvarlig for den norske delen av ungdomsundersøkelsen som er felles for mange europeiske land, "The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs", Espad, i 1995, 1999 og 2003. Her finner vi heller ingen inndeling etter landbakgrunn i det norske materialet, men man finner til dels sammenlignbar informasjon om alkohol- og tobakksbruk for ungdom i andre land. Tobakksinformasjon for ungdom samles inn av Sosial- og helsedirektoratet hvert femte år og SIRUS har laget en rapport som viser utviklingen fra 1973 til 2003. Institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) og andre institutter har også studert ungdoms alkoholvaner og tobakksvaner. Noen studier fra disse institutter tar opp hvordan alkohol og tobakksbruk varierer i innvandrergrupper og om bruken skiller seg fra bruk blant ungdom med norsk bakgrunn (se referanser bak i rapporten).

Denne rapporten viser alkohol- og tobakksbruk blant ungdom i Oslo. Ca 25 % av befolkningen her har innvandrerbakgrunn, dvs. at de selv eller deres foreldre er født i utlandet. Vi har delvis delt inn i grupper etter landbakgrunn når slike grupper var store nok for stabile resultater og også laget en tredelt gruppering: norsk/vestlig bakgrunn, ikke-vestlig bakgrunn I (land hvor Islam er den dominerende religion) og ikke-

vestlige bakgrunn II (andre ikke-vestlige land), se punkt 1.2 *Variable* nedenfor.

1.1 Datagrunnlag

Datagrunnlaget i denne rapporten er samlet inn av Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI). FHI gjennomfører ungdomsundersøkelser blant ungdom som er fylt 15 år og går i 10-klasse i grunnskolen i de fylker hvor det også gjennomføres helseundersøkelser blant voksne. Ungdommene blir invitert til å delta i rene spørreundersøkelser, dvs. at de ikke får en helsesjekk som de voksne. Sirius utnytter datagrunnlagene i analyser om alkoholbruk og røyking. I denne rapporten er dataene hentet fra ungdomsdelen av HUBRO, helseundersøkelsen i bydeler og regioner i Oslo, som ble gjennomført våren 2000 og våren 2001. I alt 8316 ungdommer ble spurt om å være med i undersøkelsen, hvorav 7343 (88.3 %) svarte. Elevene besvarte spørreskjemaene i klasserommene med en prosjektassistent til stede. Skjemaer ble lagt igjen på skolen for fraværende elever og skolen ble kontaktet hvis disse ikke ble returnert. De som ikke hadde svart ble så kontaktet hjemme via post. Helseundersøkelsene og spørreskjemaer er beskrevet nærmere på nettsiden www.fhi.no, hvor det ligger peker til helseundersøkelser og ungdomsundersøkelser.

1.2 Variable

Kartlegging av alkoholbruk og røyking i spørreskjemaer er ikke standardisert. Ulike studier gir dermed som hovedregel noe forskjellige resultater. Forskjeller kan skyldes noe ulik formulering av spørsmål. Under har vi derfor beskrevet spørsmålene nøyaktig.

Alkoholbruk

Helseundersøkelsen i Oslo blant ungdom inneholdt tre spørsmål om alkoholbruk.

1. Har du noen gang drukket alkohol? (for eksempel alkoholholdig øl, rusbrus, vin, brennevin eller hjemmebrent) *Svaralternativ: ja, nei*
2. Hvis ja: Har du noen gang drukket så mye alkohol at du har vært beruset (full)? Sett bare ett kryss. *Svaralternativ Nei, aldri/ Ja, en gang/ Ja, 2-3 ganger/ Ja, 4-10 ganger/ Ja, mer enn 10 ganger*
3. Omtrent hvor ofte har du i løpet av det siste året drukket alkohol? (Sett bare ett kryss)(Lettøl og alkoholfritt øl regnes ikke med) *Svaralternativ: 4-7 ganger i uka/ 2-3 ganger i uka/ Ca. 1 gang i uka/ 2-3*

ganger pr. måned/ omtrent 1 gang i måneden/ Noen få ganger siste år/ Har ikke drukket alkohol siste år/ Har aldri drukket alkohol

I denne rapporten ble de tre spørsmål slått sammen til to: "Alkoholbruk" som viser hvor hyppig de unge har drukket (*Aldri/ ikke siste år/ noen få ganger siste år/ 1-3 gang i måneden/ 1 gang pr uke eller mer*) og "Beruselse" som viser hvor hyppig de unge har vært beruset (*Aldri drukket alkohol/ drukket alkohol men ikke vært beruset/ beruset en gang/ beruset 2-3 gang/ beruset 4 ganger eller mer*). Antall kategorier er redusert fordi det er få som drikker mye eller har vært ofte beruset.

Røyking og snusing

Fra Helseundersøkelsen i Oslo blant ungdom er det brukt tre spørsmål om tobakksbruk for ungdommen selv og for personer de bor sammen med.

- Røyker du eller har du røykt? (Sett bare ett kryss) *Svaralternativ: Nei, aldri/ Ja, men jeg har sluttet/ Ja, av og til/ Ja, hver dag*
- Bruker du eller har du brukt snus, skrå eller lignende? (Sett bare ett kryss) *Svaralternativ: Nei, aldri/ Ja, men jeg har sluttet/ Ja, av og til/ Ja, hver dag*
- Røyker noen av de som du bor sammen med? (Sett ett eller flere kryss) *Svaralternativ: Ja, mor/ Ja, far/ Ja, søsken/ Ja, andre/ Nei*

Innvandrerbakgrunn

Personer med to utenlandskfødte foreldre er i denne studien betegnet som å ha innvandrerbakgrunn. Dette samsvarer godt med Statistisk sentralbyrås definisjon av innvandrerpopulasjonen. Mange av disse er født og oppvokst i Norge, spesielt gjelder det en stor andel ungdom fra Pakistan, Tyrkia, Marokko og Vietnam.

Ungdom med en norskfødt og en utenlandsfødt forelder blir det også gitt tall for separat i noen tabeller.

Svært få ungdommer med to norskfødte foreldre har en eller flere utenlandsfødte besteforeldre med ikke-vestlig bakgrunn. Innvandringen fra ikke-vestlige landet startet på slutten av 60-tallet og barn av tidlige innvandrere er i aldersgrupper som ennå ikke har barn i 15-16 års alder.

Landbakgrunn

Tiendeklassinger i Oslo har bakgrunn fra veldig mange ulike land. De fleste, nesten tre av fire, er født i Norge og har foreldre og besteforeldre med norsk bakgrunn. En firedel har ikke-vestlig innvandrerbakgrunn.

Innvandringen av noe omfang fra ikke-vestlige land startet opp på slutten av 60-tallet da folk fra Pakistan kom for å arbeide og bosette seg i Norge. Arbeidsimmigranter fra Tyrkia og Marokko kom også på 70-tallet, samtidig som båtflyktninger fra Vietnam bosatte seg i Norge. På 80-tallet og til i dag er det andre grupper av innvandrere som har bosatt seg i Norge. Ungdom med foreldre fra Iran og Somalia er tallrike nok i Oslo til at det er gitt separate tall for disse grupper i noen tabeller.

For de aller fleste med innvandrerbakgrunn vil mor og far komme fra samme land. I tabellene er fars landbakgrunn benyttet til inndelingen i landbakgrunn.

Bakgrunn

I tillegg til landbakgrunn er det etablert en inndeling kalt "Bakgrunn". Ungdommene er her tredelt; *norsk eller vestlig/ ikke-vestlig type I og ikke-vestlig type II*. Ikke-vestlig type I er land hvor Islam er den dominerende religion. Denne gruppen omfatter barn med foreldre født i Pakistan, Tyrkia, Marokko, Somalia, Iran og Irak samt ca 20 andre land. Ikke-vestlig type II omfatter barn med foreldre fra Sri Lanka, India, Chile, Filippinene og Kina samt ca 26 andre land.

Det er relevant å skille mellom ungdom hvor foreldre er født i land hvor Islam er den dominerende religion på grunn av Koranens forbud mot alkoholbruk og fordi den muslimske tro er integrert i kulturen i muslimske land. Tilgang og bruk av alkohol vil være sterkt begrenset, men ikke totalt fraværende.

Personer med bakgrunn fra land hvor Islam er den dominerende religion er ikke nødvendigvis praktiserende eller troende muslimer – eller muslimer i det hele tatt. I de fleste land som betegnes som muslimske i denne studien vil imidlertid over 95 prosent være knyttet til den muslimske tro. Hovedtyngden av gruppen *ikke-vestlig type I* har foreldre født i Pakistan.

Det er et kjent funn at religiøse, uansett religion, er mer restriktive i sine holdninger til og bruk av alkohol. Det er ikke dette fenomenet som ønskes belyst her. Vi er mer opptatt av hvordan personer med bakgrunn i en "tørr" alkoholkultur etablerer/lærer alkoholvaner i en "våt" alkoholkultur som i Norge.

Inndelingen i ikke-vestlig bakgrunn type I og type II er i utgangspunktet ikke så relevant for å studere røyking. For ungdom med ikke-vestlig bakgrunn vil kjønn være en viktigere variabel siden kvinner i slike land røyker i mye mindre omfang enn menn. For å sikre helhetlig informasjon om grupper er allikevel inndelingen lik i alle tabeller.

Foreldreinntekt

Inntekt for foreldre er hentet fra Statistisk sentralbyrå som baserer seg på informasjon fra ligningsmyndighetene. Nettoinntekt, dvs. inntekt etter skatt, er lagt til grunn og slik inntekt er summert for begge foreldre. Foreldre som ikke har registrert inntekt hos likningsmyndigheten og dermed ei heller i Statistisk sentralbyrås statistikkgrunnlag er plassert i kategorien "Inntekt under 200.000 kroner".

Mors utdanning

Mors utdanning er også hentet fra Statistisk Sentralbyrå sine registre. Mors utdanningsnivå er kodet etter den nye norske standarden fra 2000. Inndelingen er tredelt: *Ungdomsskole eller lavere/ Videregående skole – både grunnkurs og avsluttet/ Påbygg videregående og universitets- eller høyskoleutdanning.* Dessverre mangler informasjon om utdanning for mange mødre. Over 10 % med norsk/vestlig bakgrunn, 30 % med Ikke-vestlig type I og 25 % med annen innvandrerbakgrunn har ikke informasjon om mors utdanning. Tilsvarende gjelder også fars utdanning. De uten registrert utdanning er ikke plassert i laveste kategori slik som for inntekt, men utelatt fra tabellene.

Hvem ungdommen bor sammen med

Ungdommenes besvarelse i spørreskjemaet er lagt til grunn. Svarene ble gruppert til: *Mor og far/ Mor eller far/ Verken mor eller far*

Foreldres tilsyn og kontroll

I spørreskjemaet er det spurt om hvilke forhold man har til sine foreldre. Det var formulert fire utsagn: *Foreldrene mine vet hvor jeg er og hva jeg gjør i helgene(1) og på hverdagene(2)/ Foreldrene mine vet hvem jeg er sammen med i fritida(3)/ Foreldrene mine liker vennene jeg er sammen med på fritida(4)* og svarene ble avgitt som en av fire kategorier med verdi 1-4: *Stemmer meget godt/ stemmer ganske godt/ stemmer ikke særlig godt/ stemmer ikke i det hele tatt.* Svarene er omregnet til en indeks som er delt inn i tre kategorier; godt (≤ 1.25)/ middels ($1.25 <$ og ≤ 2.25)/ dårlig (> 2.25). For hele utvalget innebar dette at ca 40 % var i kategorien godt, 50 % i middels og 10 % i kategorien dårlig.

Vennestøtte

I spørreskjemaet er det spurt: Når du tenker på vennene dine, vil du si at: *Jeg føler meg nært knyttet til vennene mine/ Vennene mine legger vekt på mine meninger/ Jeg kan bidra, være til støtte for vennene mine/ Jeg kan regne med vennene mine når jeg trenger hjelp.* Svarkategorier og verdier er *Helt enig(1)/ Delvis*

enig(2)/ Delvis uenig(3)/Helt uenig(4). Svarene er omregnet til en indeks som er delt inn i tre kategorier; god (≤ 1.25), middels ($1.25 <$ og ≤ 2.25) og dårlig (> 2.25). For hele utvalget innebar dette at ca 60 % var i kategorien god, 35 % i middels og under 5 % i kategorien dårlig.

Psykiske plager

Ungdommens psykiske plager er målt som angst og depresjon på en variant av "Hopkins Symptom Checklist" basert på 10 spørsmål. Ungdommene svarte på om de den siste uken (til og med intervjudag) var *Ikke plaget/Litt plaget/Ganske mye plaget/ Veldig mye plaget* av: *Plutselig frykt uten grunn/ Følte seg redd eller engstelig/ Matthet eller svimmelhet/ Følte seg anspent eller oppjaget/ Lett for å klandre seg selv/ Søvnproblemer/ Nedtrykt, tungsindig (trist)/ Følelse av å være unyttig, lite verd/ Følelse av at alt er et slit/ Følelse av håpløshet mht. framtida*. Svarene, kodet 1 (ikke plaget) – 4 (veldig mye plaget) på de 10 spørsmål, ble omregnet til en indeks som ble delt inn i tre kategorier; god (≤ 1.5), middels ($1.5 >$ og < 1.85) og dårlig (≥ 1.85). For hele utvalget innebar dette at ca 60 % var i kategorien god, 22 % i middels og under 18 % i kategorien dårlig. Denne inndeling følger en vanlig brukt standard.

Boområde i Oslo

Sirus har ikke anledning til å publisere tall for skoler eller bydeler. Siden det er dokumentert store variasjoner i levekår og sosiale kår i Oslo, har vi samlet bydeler i grupper som er brukt i andre publikasjoner om velferd og levekår i Oslo, bl.a. "Helseprofil for Oslo. Barn og Unge".

Ytre vest: 7 Ekeberg-Bekkelaget/8 Nordstrand/21 Grefsen-Kjelsås/22 Sogn/23 Vinderen/24 Røa/25 Ullern/27 Marka

Indre vest: 1 Bygdøy-Frogner/2 Uranienborg-Majorstua/3 St. Hanshaugen-Ullevål/26 Sentrum

Indre øst: 4 Sagene-Torshov/5 Grünerløkka-Sofienberg/6 Gamle Oslo

Ytre øst: 9 Søndre Nordstrand/10 Lambertseter/11 Bøler/12 Manglerud /13 Østensjø/14 Helsefyr-Sinsen/15 Hellerud/16 Furuset/17 Stovner/18 Romsås/19 Grorud/20 Bjerke

Nummerering av bydeler gjelder situasjonen i 2000/2001.

1.3 Presentasjon

Resultatene er presentert som skjematiske tabeller med noe utdypende tekst i hvert avsnitt. Vi har ikke prøvd å sammenligne med andre studier eller å gjøre mer dyptpløyende analyser som kan forklare bedre hvorfor vi ser de forskjeller som er beskrevet. Slike analyser er ofte tidkrevende og må knyttes til begrensede problemstillinger. Denne rapporten tar for seg så mange områder at vi har prioritert å gjøre informasjonen tilgjengelig for forskere og allmennheten slik at de kan dra nytte av materialet til å beskrive tydeligere nye problemstillinger og hypoteser.

Tabellene gir informasjon for noe til dels små grupper. Dette er gjort fordi det er allmenn og faglig interesse knyttet til slik informasjon. Men jo færre i en gruppe, jo mer usikre blir de konklusjoner man kan trekke. Tall er utelatt når det er færre enn 10 personer og tall er satt i parentes når det er 10-20 personer i grupper.

Vi har opprettholdt samme inndeling for alkohol- og tobakksbruk uansett hvor mange personer som er i gruppen. Det betyr at det er oppgitt tall for kategorier hvor det er svært få personer. Slike tall vil også være svært usikre og egner seg bare til å formulere hypoteser, ikke til å konkludere om situasjonen i en gruppe. Den fine oppdelingen gir imidlertid leseren rom for å slå sammen i større grupper i henhold til egen problemstilling. For eksempel vil det i noen situasjoner være unødvendig å skille mellom gutter og jenter, i andre situasjoner å slå sammen kategorier i inndelingen i alkoholbruk. Vi ønsker å gi leseren denne fleksibilitet.

Den tildels fine inndeling i grupper forutsetter at leser forstår usikkerheten i å trekke konklusjoner fra dataene. Når det i teksten i rapporten sies at det er forskjeller mellom grupper så betyr det at resultatene er såkalt statistisk signifikante. Dvs. at forskjellene er så store at det er liten sjanse for at det egentlig ikke er noen forskjell når vi ønsker å generalisere til gruppene utover de personer som vi faktisk har samlet inn data fra. Det er brukt enkle binomiske tester på 5 % nivå. Enkelte ikke signifikante forskjeller er allikevel kommentert, men da kalles det tendenser.

I tabellene betyr verdien 0 at det er under 0,5 av målte enhet i kategorien. Verdien '-' er satt inn når det ikke finnes noen i kategorien.

2 Landbakgrunn

Alkoholholdige drikker forekommer i alle land, men av varierende type, styrke og mengde og de konsumeres i ulike situasjoner. Noen drikker litt til ett eller flere måltider pr dag eller tar et glass i en bar hver dag, mens andre drikker mye i helger og ved feiringer. Norske alkoholvaner preges av det siste mønster. Personer med muslimsk tro skal i henhold til sin religion ikke drikke alkohol.

Røykemønstre og type tobakksbruk varierer også mellom land. For tobakk finnes ingen religiøse påbud, men normer varierer mellom land og kulturer.

Ungdom med innvandrerbakgrunn kan være både født og oppvokst i Norge og vil i ulik grad ha sitt kulturelle fotfeste både i foreldrenes hjemlands kultur og i den norske kultur. Men de har foreldre som er født og oppvokst i et annet land med sine etablerte vaner og normer for alkohol og tobakksbruk. De fleste har venner og omgangskrets både med norsk bakgrunn og innvandrerbakgrunn. Det er derfor uklart hvordan ungdom med ulik innvandrerbakgrunn vil etablere egne vaner og normer for alkohol og tobakksbruk.

Innen internasjonal forskningslitteratur finnes studier av hvordan vaner og normer i de land man flytter fra blir vedlikeholdt eller over kort eller lang tid endres til eksisterende vaner i det land man flytter til. Noen få har også studert hvordan grupper av innvandrere også kan påvirke vaner i det landet de flytter til. Det er også beskrevet tilfeller hvor immigranter etablerer vaner som blir forventet fra majoriteten i de land de flytter til, men som verken har rot i emigrant eller immigrantlandet.

2.1 Alkohol

Samlet sett rapporterer 15-16 årige gutter og jenter i Oslo om svært likt alkoholforbruk og beruselse, se tabell 1 og 2. En firedel av både gutter og jenter har ikke smakt alkohol og 17-18 prosent drikker alkohol en gang pr uke eller oftere. Men når de deles inn etter landbakgrunn vises store forskjeller i alkoholbruk. De som bare har norsk bakgrunn rapporterer om mye hyppigere alkoholbruk enn ungdom med innvandrerbakgrunn og spesielt hyppigere enn ungdom med bakgrunn fra Pakistan, Somalia, Tyrkia og Marokko hvor Islam er den dominerende religion. Ungdom fra Iran – hvor også Islam er den dominerende religion – har et drikkemønster som ligger mellom det mønster ungdom fra de andre land

hvor Islam er den dominerende religion har og det mønster ungdom med norsk/vestlig bakgrunn har.

En stor andel av ungdom fra Vietnam har smakt alkohol, men en mindre andel av dem drikker hyppig eller er hyppig beruset sammenlignet med ungdom med norsk bakgrunn.

Tradisjonelt har jenter drukket sjeldnere og vært sjeldnere fulle enn gutter. Dette er ikke lenger tilfelle blant norsk ungdom i 15-16 års alder. Men blant ungdom med innvandrerbakgrunn finner vi denne forskjellen.

2.2 Tobakk og snus

Samlet sett var tobakksbruk noe mer utbredt blant jenter enn gutter i aldersgruppen, se tabell 3. Over 40 % av jentene hadde røykt, mens tilsvarende tall for guttene var 36 %.

For guttene varierte tobakksbruken mindre med landbakgrunn enn blant jentene, 60-70 % av guttene hadde aldri røykt. For jentene varierte røyking etter hvilket land foreldrene kom fra: hele 90 % med pakistansk bakgrunn hadde aldri røykt, mens 47 % med en norsk forelder og med iransk bakgrunn hadde aldri gjort dette.

Dagligrøyking rapporteres av 13 % av guttene og 15 % jentene. Gutter med bakgrunn fra Tyrkia og Marokko rapporterte om høyere tall for daglig røyking (17 % og 20 %). Det samme gjør jenter fra Iran (20 %). Blant jenter fra Pakistan, Vietnam, Somalia og Marokko var det svært få som røykte daglig.

Daglig bruk av snus/skrå og lignende forekommer nesten bare blant gutter med norsk bakgrunn, se tabell 4. Nesten en firedel av gutter med norsk bakgrunn sier de har brukt snus og lignende. Mellom 9 og 16 % av gutter med annen landbakgrunn sier de har brukt slik tobakk, men svært få gjør dette daglig.

Tabell 1 Alkoholbruk blant gutter og jenter med ulike landbakgrunn.

Landbakgrunn	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket	Drukket	Drukket	I alt	Antall
			alkohol noen få ganger siste år	1-3 ganger pr måned	alkohol 1 gang pr uke eller mer		
<i>Prosent</i>							
Alle gutter	24	6	23	29	18	100	3540
2 norske foreldre	14	6	26	33	21	100	2241
1 norsk forelder	14	7	21	35	23	100	409
Pakistan	82	5	6	6	2	100	287
Vietnam	15	17	30	30	9	100	47
Somalia	74	-	11	11	4	100	47
Iran	42	5	16	23	14	100	43
Tyrkia	59	2	17	15	7	100	46
Marokko	73	2	7	9	9	100	44
Annet fødeland	36	10	23	20	11	100	297
Alle jenter	24	4	25	29	17	100	3639
2 norske foreldre	11	4	29	35	22	100	2340
1 norsk forelder	10	5	33	31	20	100	391
Pakistan	97	1	0	1	0	100	268
Vietnam	26	17	38	17	2	100	42
Somalia	95	-	-	5	-	100	44
Iran	32	6	36	16	10	100	50
Tyrkia	79	3	9	7	2	100	58
Marokko	81	3	6	6	3	100	32
Annet fødeland	43	9	20	21	7	100	351

Tabell 2 Beruselse blant gutter og jenter med ulike landbakgrunn.

Landbakgrunn	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
Alle gutter	24	26	7	12	31	100	3574
2 norske foreldre	14	28	7	13	37	100	2259
1 norsk forelder	14	27	7	14	37	100	410
Pakistan	81	12	3	2	2	100	290
Vietnam	15	50	13	6	17	100	48
Somalia	70	14	6	8	2	100	50
Iran	41	27	5	9	18	100	44
Tyrkia	59	17	9	11	4	100	46
Marokko	71	4	7	7	11	100	45
Annet fødeland	35	27	11	11	16	100	303
Alle jenter	24	22	8	14	32	100	3665
2 norske foreldre	11	24	9	17	40	100	2350
1 norsk forelder	10	27	7	19	36	100	394
Pakistan	96	3	1	-	1	100	272
Vietnam	25	52	11	9	2	100	44
Somalia	95	-	2	2	-	100	44
Iran	31	25	16	12	16	100	51
Tyrkia	78	14	3	2	3	100	59
Marokko	81	13	-	3	3	100	32
Annet fødeland	43	25	8	8	17	100	355

Tabell 3 Røyking blant gutter og jenter med ulike landbakgrunn.

Landbakgrunn	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker av og til	Røyker hver dag	I alt	Antall
Alle gutter	64	10	14	13	100	3591
2 norske foreldre	65	9	14	13	100	2264
1 norsk forelder	61	8	17	14	100	414
Pakistan	63	11	12	13	100	293
Vietnam	60	17	13	10	100	48
Somalia	67	10	16	8	100	51
Iran	62	16	11	11	100	45
Tyrkia	59	13	11	17	100	46
Marokko	69	4	7	20	100	45
Annet fødeland	66	14	10	10	100	302
Alle jenter	58	9	18	15	100	3678
2 norske foreldre	54	9	20	17	100	2360
1 norsk forelder	47	12	22	19	100	394
Pakistan	90	6	3	1	100	271
Vietnam	73	11	13	2	100	45
Somalia	84	7	7	2	100	44
Iran	47	12	22	20	100	51
Tyrkia	61	14	15	10	100	59
Marokko	73	15	9	3	100	33
Annet fødeland	64	10	14	13	100	357

Tabell 4 Bruk av snus/skrå og lignende blant gutter og jenter med ulike landbakgrunn.

Landbakgrunn	Nei, aldri brukt snus o.l.	Brukt før, men har sluttet	Bruker snus/skrå av og til	Bruker snus/skrå hver dag	I alt	Antall
Alle gutter	79	6	13	2	100	3428
2 norske foreldre	75	6	15	3	100	2217
1 norsk forelder	78	8	11	3	100	407
Pakistan	91	4	5	0	100	283
Vietnam	83	9	9	-	100	47
Somalia	88	-	13	-	100	48
Iran	88	5	7	-	100	43
Tyrkia	85	11	4	-	100	46
Marokko	84	7	9	-	100	43
Annet fødeland	88	5	7	1	100	294
Alle jenter	98	1	1	0	100	3593
2 norske foreldre	98	1	1	0	100	2313
1 norsk forelder	98	1	1	-	100	391
Pakistan	99	0	0	-	100	260
Vietnam	98	2	-	-	100	42
Somalia	100	-	-	-	100	42
Iran	96	2	2	-	100	50
Tyrkia	96	2	2	-	100	57
Marokko	100	-	-	-	100	32
Annet fødeland	97	2	1	0	100	344

3 Sosioøkonomisk status

Sosiale ulikheter samsvarer med store ulikheter i folks helse, også i Norge. St.meld. nr. 16 (2002-2003) *Resept for et sunnere Norge* og dens vedlegg 1, Folkehelse rapporten 2002 er en av mange oversikter som påpeker at det er en ”kontinuerlig økning i helseplager med synkende sosioøkonomisk status gjennom hele befolkningen”. De som har høy inntekt, høy utdanning og høy sosial posisjon har også utsikt til å leve lengst.

Alkoholholdige drikker og tobakk har på ulik måte helsemessige konsekvenser. Tobakken inneholder ulike giftige komponenter og det er svært godt dokumentert at røyking er helseskadelig. Røyking forekommer hyppigst blant folk med lav sosioøkonomisk sosial status og blir i dag ansett for å være en av flere årsaker til de sosiale forskjeller i dødelighet og sykkelighet (Se Lund og Lund 2005).

Konsum av alkohol har også helsemessige konsekvenser, både som akutte skader og ulykker og ved at den danner kroniske skader i kroppen som over tid forårsaker sykdom og for tidlig død. Gravide blir i dag oppfordret til ikke å drikke i svangerskapet for å unngå fosterskader og en dårlig utvikling. Noen studier tolkes som at et lavt konsum av alkohol, målt i forhold til intet konsum, kan virke positivt for helsen i noen befolkningsgrupper. Diskusjonen om hvilke grupper dette gjelder for pågår løpende, for eksempel i Rapporten om alkohol og hjertekarsykdom utgitt av Rusmiddeldirektoratet i 1999.

Alkoholbruk er knyttet til fest og markeringer, til avslapping og restituering, og har ikke den negative klang i befolkningen som tobakk har pr i dag. Høyere sosiale lag konsumerer mer alkohol enn andre. De som har det dårligst kan dog drikke noe mer enn de som ligger nest dårligst for noen typer alkohol, beskrevet som den såkalte J-kurven for sammenheng mellom alkoholbruk og sosioøkonomisk status. Det virker som et paradoks at en påstått og dokumentert risikofaktor ikke slår ut som forventet: jo mer man drikker, jo dårligere helse. Dette kan bety at alkoholbruk må ses i sammenheng med den sosiale sammenheng bruken skjer i og at i personer i høyere sosiale lag drikker i beskyttende situasjoner som reduserer skader og ulykker. Det vil være drikkemønster og mengde over lang tid som har betydning for omfang av kroniske skader. Spørsmålene er mange om relasjonene mellom alkoholbruk og sosial status og de fleste er ubesvarte foreløpig.

Ungdom i 15-16 års alder vil ikke umiddelbart velge, eller bli lært opp til, samme mønster for alkohol- og tobakksbruk som sine foreldre. Alderen er en fase for løstivelse og utprøving. Det er imidlertid vist at som unge voksne vil de etablere mønstre for alkoholbruk som ligner foreldrenes. Hvorvidt sammenhengen mellom sosioøkonomisk status og alkohol/tobakksbruk for ungdom er lik sammenhengen for voksne er hittil lite studert. Derfor har vi vist hele 14 tabeller, med sosioøkonomisk status målt både ved foreldrenes inntekt og mors utdanning.

3.1 Alkohol

Det er klart høyere alkoholbruk og beruselse med høyere inntekt og høyere utdanning både for gutter og jenter når en ser disse to grupper samlet, se øverste del av tabellene 5-12. Men bildet blir straks mer nyansert ved inndeling etter bakgrunn, inndelt i norsk/vestlig, ikke vestlig type I (ikke-vestlige land hvor Islam er den dominerende religion) og ikke-vestlig type II (andre ikke-vestlige land).

For ungdom med bare norsk bakgrunn er sammenhengene mindre tydelige og til dels fraværende, se tabellene 5-8. For gutter skiller mors utdanningsnivå bedre mellom hyppighet av alkoholbruk enn foreldrenes inntektsnivå, mens det samme ikke gjelder for jenter. For omfang av beruselse er det en U-formet sammenheng mellom foreldreinntekt og det å ha vært beruset 4 ganger eller mer; det er de med høyt og lavt inntektsnivå som er hyppigst beruset både for gutter og jenter. Gutter er hyppigere beruset jo høyere utdanning mor har, mens det tilsvarende ikke er rapportert av jentene, se tabellene 9-12.

Ungdom hvis foreldre er født i ikke-vestlige land type I drikker langt sjeldnere enn andre ungdommer. Sammenhengen mellom sosioøkonomisk status og alkoholbruk er enklere å beskrive enn for ungdom med norsk bakgrunn: For gutter og jenter finnes en klart høyere andel som har drukket jo høyere status, målt ved både familieinntekt og mors utdanningsnivå (tabellene 5-8). Det er også en tendens til at det er en høyere andel som drikker ofte og har vært beruset ofte (en gang pr måned eller mer/ beruset 2 ganger eller mer) jo høyere familieinntekt og jo høyere utdanning mor har (tabellene 9-12).

Også for ungdom med ikke-vestlig bakgrunn type II finnes en klart høyere andel som har drukket jo høyere status, målt ved både familieinntekt og mors utdanningsnivå. Forskjellene er større for inndeling etter mors utdanning enn for foreldreinntekt. Sammenhengen mellom det å drikke en gang i måneden eller mer og å ha høy familieinntekt eller at mor har høy

utdanning er ikke så klar, se tabellene 5-8. Det er heller ikke en klar sammenheng mellom å ha vært beruset 2 ganger eller mer og sosioøkonomisk status, men med eksempler på: jo høyere status, jo større omfang av beruselse. Det er imidlertid få som er i kategorien med høyest inntekt og tallene i slike grupper vil være svært usikre.

Sammenhengen mellom alkoholbruk og sosioøkonomisk status blant ungdom bør analyseres grundigere for å kunne forstå de reelle sammenhenger og sikre at slik informasjon blir benyttet riktig i arbeid med å etablere kunnskap som kan utnyttes i forebyggende arbeid.

3.2 Tobakk og snus

Sammenhengen mellom tobakksbruk og sosioøkonomisk status er ikke like enkel som den man finner for voksne: jo høyere status jo mindre tobakksbruk. Det er forskjeller mellom resultater for ungdom med norsk bakgrunn og ungdom med innvandrerbakgrunn.

For gutter finner vi ingen forskjeller mht å ha røykt noen gang, uansett bakgrunn. Andelen som har røykt noen gang er 35-40 % uansett. Dagligrøyking blant gutter med norsk/vestlig bakgrunn er imidlertid høyest blant de med lavest inntekstnivå (16 %) og lavest blant de med høyest (10 %). For "av og til røyking" er det motsatt; det er vanligst blant de som har høyest foreldreinntekt (16 % vs 12 %). Disse resultater finnes også når man deler inn etter mors utdanningsnivå, se tabell 14.

For gutter med ikke-vestlig bakgrunn type I og II er det varierende sammenhenger mellom røyking og sosioøkonomisk status og eventuelle tendenser må bekreftes i andre undersøkelser. For eksempel er det samme andel dagligrøykere (13-14 %) blant gutter med bakgrunn type I uansett sosioøkonomisk status.

For jenter samlet og de med norsk/ikke-vestlig bakgrunn er det vanligere å ikke ha røykt noen gang når foreldrene har høy inntekt og høy utdanning. Dagligrøyking er også minst vanlig i slike grupper, se tabell 15 og 16. Så her følger jentene hovedtrekk blant voksne. Røyking "av og til" blant jenter med norsk/vestlig bakgrunn er den samme uansett foreldreinntekt.

Blant jenter med ikke-vestlig bakgrunn type I (land hvor Islam er den dominerende religion) var det en høyere andel som røykte når mor hadde utdanning på universitets-/høyskolenivå (17 %) enn når hun hadde lavere utdanningsnivå (3 % og 7 %). Denne forskjellen finner vi ikke ved ulik foreldreinntekt. Røyking "av og til" forekommer imidlertid hyppigere for jenter med slik bakgrunn som også har høy foreldreinntekt (24 % ved

inntekt over 500.000 NOK) enn når inntekten er lavere (6 % ved inntekt mellom 300.000 og 500.000 NOK).

Daglig snusing blant gutter med norsk/vestlig bakgrunn er vanligere med høy (4 %) enn lav familieinntekt (2 %). For øvrig er resultatene uklare og tendenser til forskjeller etter sosioøkonomisk status må bekreftes av andre studier, se tabellene 17 og 18. Tendensen er at for gutter med norsk/vestlig og ikke-vestlig bakgrunn type I er noen gangs bruk av snus vanligere jo høyere sosioøkonomisk status. Den motsatte tendens finnes for gutter med ikke-vestlig bakgrunn type II.

Tabell 5 Alkoholbruk blant gutter. Bakgrunn og foreldreinntekt.

	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket alkohol noen få ganger siste år	Drukket 1-3 ganger pr måned	Drukket alkohol 1 gang pr uke eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle gutter	24	6	23	29	18	100	3540
Under 300.000	38	6	17	26	14	100	1041
3-500.000	22	7	26	29	17	100	1532
Over 500.000	14	6	24	32	24	100	967
Norsk/vestlig bakgrunn	14	6	26	33	21	100	2689
Under 300.000	14	7	22	37	20	100	547
3-500.000	14	6	28	32	20	100	1217
Over 500.000	13	6	25	32	24	100	925
Ikke-vestlig type I	71	4	10	10	4	100	542
Under 300.000	77	3	8	8	4	100	348
3-500.000	63	5	13	15	5	100	174
Over 500.000	(45)	(15)	(20)	(15)	(5)	100	20
Ikke-vestlig type II	30	14	24	20	12	100	229
Under 300.000	33	13	22	21	11	100	100
3-500.000	29	13	26	19	12	100	119
Over 500.000	(10)	(30)	(30)	(10)	(20)	100	10

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 6 Alkoholbruk blant gutter. Bakgrunn og mors utdanningsnivå.

	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket alkohol noen få ganger siste år	Drukket 1-3 ganger pr måned	Drukket alkohol 1 gang pr uke eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle gutter	24	6	23	29	18	100	3540
Alle gutter med utdannings- opplysninger	22	7	24	29	19	100	3005
Ungdomsskole	43	7	19	21	10	100	490
Videregående	20	7	25	29	19	100	1200
Univ./høyskole	15	6	24	32	22	100	1315
Norsk/vestlig bakgrunn	14	6	26	33	21	100	2387
Ungdomsskole	18	9	27	31	14	100	211
Videregående	14	6	27	32	21	100	970
Univ./høyskole	13	6	25	33	23	100	1206
Ikke-vestlig type I	67	5	11	12	5	100	383
Ungdomsskole	73	4	8	10	4	100	206
Videregående	61	4	15	14	6	100	132
Univ./høyskole	60	9	16	13	2	100	45
Ikke-vestlig type II	27	15	25	20	13	100	182
Ungdomsskole	29	8	31	21	12	100	52
Videregående	28	18	23	17	14	100	78
Univ. /høyskole	23	19	21	25	12	100	52

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 7 Alkoholbruk blant jenter. Bakgrunn og foreldreinntekt.

	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket alkohol noen få ganger siste år	Drukket 1-3 ganger pr måned	Drukket alkohol 1 gang pr uke eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle jenter	24	4	25	29	17	100	3639
Under 300.000	38	5	21	23	13	100	1086
3-500.000	22	5	28	30	14	100	1546
Over 500.000	10	3	25	34	27	100	1007
Norsk/vestlig bakgrunn	11	4	29	35	21	100	2771
Under 300.000	12	5	29	34	21	100	599
3-500.000	11	4	32	35	17	100	1208
Over 500.000	9	3	26	35	27	100	964
Muslimsk bakgrunn	83	3	7	6	1	100	538
Under 300.000	86	2	7	4	1	100	322
3-500.000	80	4	7	9	1	100	198
Over 500.000	(72)	(6)	(6)	(6)	(11)	100	18
Ikke-vestlig type II	39	11	24	19	7	100	265
Under 300.000	41	10	20	21	8	100	133
3-500.000	39	12	29	16	4	100	113
Over 500.000	(26)	(16)	(21)	(21)	(16)	100	19

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 8 Alkoholbruk blant jenter. Bakgrunn og mors utdanningsnivå.

	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket alkohol noen få ganger siste år	Drukket 1-3 ganger pr måned	Drukket alkohol 1 gang pr uke eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle jenter	24	4	25	29	17	100	3639
Jenter med utdannings- opplysninger	21	4	26	30	18	100	3097
Ungdomsskole	50	4	16	20	10	100	465
Videregående	20	5	28	30	17	100	1260
Univ./høyskole	13	4	29	34	21	100	1372
Norsk/vestlig bakgrunn	11	4	29	35	21	100	2468
Ungdomsskole	12	6	26	36	20	100	211
Videregående	11	4	31	34	20	100	1009
Univ./høyskole	10	4	29	35	22	100	1248
Ikke-vestlig type I	81	3	9	6	1	100	376
Ungdomsskole	91	1	3	4	1	100	188
Videregående	74	5	10	10	2	100	129
Univ./høyskole	64	5	25	3	2	100	59
Ikke-vestlig type II	40	11	25	17	7	100	204
Ungdomsskole	53	5	25	10	7	100	59
Videregående	38	16	24	15	7	100	95
Univ./høyskole	28	10	26	30	6	100	50

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 9 Beruselse blant gutter. Bakgrunn og foreldreinntekt.

	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle gutter	24	26	7	12	31	100	3574
Under 300.000	37	21	7	11	24	100	1055
3-500.000	21	30	8	11	29	100	1549
Over 500.000	14	26	6	14	41	100	970
Norske/ vestlig bakgrunn	14	28	7	14	37	100	2708
Under 300.000	14	24	6	15	40	100	552
3-500.000	14	31	9	12	33	100	1228
Over 500.000	13	26	6	14	41	100	928
Ikke-vestlig type I	70	14	5	5	6	100	553
Under 300.000	75	13	5	4	3	100	354
3-500.000	61	17	4	7	11	100	179
Over 500.000	(45)	(20)	(15)	(10)	(10)	100	20
Ikke-vestlig type II	30	35	12	10	12	100	233
Under 300.000	32	30	13	13	13	100	103
3-500.000	29	38	13	8	13	100	120
Over 500.000	(10)	(60)	(10)	(10)	(10)	100	10

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 10 Beruselse blant gutter. Bakgrunn og mors utdanning.

	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle gutter	24	26	7	12	31	100	3574
Gutter med utdannings- opplysninger	22	27	8	12	31	100	3031
Ungdomsskole	43	24	7	8	18	100	496
Videregående	20	28	9	13	30	100	1214
Univ./høyskole	15	27	7	13	38	100	1321
Norske/ vestlig bakgrunn	14	28	7	14	37	100	2403
Ungdomsskole	18	31	8	10	33	100	212
Videregående	14	29	8	14	35	100	979
Univ./høyskole	13	27	7	14	40	100	1212
Ikke-vestlig type I	66	16	5	6	7	100	391
Ungdomsskole	72	13	4	5	6	100	210
Videregående	59	20	6	7	7	100	135
Univ./høyskole	59	17	9	7	9	100	46
Ikke-vestlig type II	26	37	12	11	14	100	185
Ungdomsskole	28	35	15	7	15	100	54
Videregående	28	38	13	13	10	100	80
Univ./høyskole	24	39	8	12	18	100	51

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 11 Beruselse blant jenter. Bakgrunn og foreldreinntekt.

	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle jenter	24	22	8	14	32	100	3665
Under 300.000	38	19	7	10	26	100	1105
3-500.000	22	25	9	14	30	100	1554
Over 500.000	10	22	8	18	41	100	1006
Norsk/vestlig bakgrunn	10	24	9	17	39	100	2783
Under 300.000	11	23	8	16	42	100	606
3-500.000	11	27	9	16	36	100	1213
Over 500.000	9	22	8	19	41	100	964
Ikke-vestlig type I	82	8	4	3	4	100	547
Under 300.000	84	7	4	2	2	100	328
3-500.000	79	9	3	4	5	100	201
Over 500.000	(72)	(11)	(6)	(-)	(11)	100	18
Ikke-vestlig type II	38	32	9	7	13	100	269
Under 300.000	39	31	7	9	12	100	137
3-500.000	39	33	12	4	11	100	114
Over 500.000	(28)	(33)	(-)	(11)	(28)	100	18

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 12 Beruselse blant jenter. Bakgrunn og mors utdanning.

	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle jenter	24	22	8	14	32	100	3665
Alle jenter med utdannings- opplysninger	21	23	8	15	33	100	3113
Ungdomsskole	49	17	4	9	20	100	475
Videregående	20	22	10	15	33	100	1265
Universitet/høysk.	13	26	8	16	37	100	1373
Norske/ vestlig bakgrunn	11	25	9	17	39	100	2477
Ungdomsskole	12	25	6	16	41	100	214
Videregående	11	23	10	18	38	100	1015
Universitet/høysk.	10	26	8	17	38	100	1248
Ikke-vestlig type I	80	9	4	2	4	100	383
Ungdomsskole	89	7	2	2	1	100	194
Videregående	74	9	7	3	7	100	129
Universitet/høysk.	63	17	8	3	8	100	60
Ikke-vestlig type II	40	32	10	5	14	100	205
Ungdomsskole	52	25	10	8	5	100	60
Videregående	38	34	9	4	15	100	95
Universitet/høysk.	28	36	10	4	22	100	50

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 13 Røyking blant gutter. Bakgrunn og foreldreinntekt.

	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker av og til	Røyker hver dag	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>					
Alle gutter	64	10	14	13	100	3591
Under 300.000	63	10	12	14	100	1061
3-500.000	63	10	13	13	100	1557
Over 500.000	66	8	16	10	100	973
Norsk/vestlig bakgrunn	64	9	14	13	100	2716
Under 300.000	63	9	12	16	100	552
3-500.000	63	9	14	14	100	1234
Over 500.000	66	8	16	10	100	930
Ikke-vestlig type I	64	12	11	13	100	558
Under 300.000	65	11	11	13	100	356
3-500.000	62	14	11	13	100	181
Over 500.000	71	10	5	14	100	21
Ikke-vestlig type II	67	13	12	8	100	233
Under 300.000	65	13	15	8	100	103
3-500.000	68	13	11	9	100	120
Over 500.000	(70)	(20)	(10)	(-)	100	10

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 14 Røyking blant gutter. Bakgrunn og mors utdanningsnivå.

	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker av og til	Røyker hver dag	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>					
Alle gutter	64	10	14	13	100	3591
Gutter som har utdannings- opplysninger	64	10	14	13	100	3045
Ungdomsskole	64	10	11	15	100	502
Videregående	62	10	15	14	100	1217
Universitet/høysk.	65	9	15	11	100	1326
Norsk/vestlig bakgrunn	64	9	15	13	100	2411
Ungdomsskole	64	10	9	17	100	215
Videregående	62	9	15	14	100	981
Universitet/høysk.	66	8	15	11	100	1215
Ikke-vestlig type I	61	13	11	14	100	394
Ungdomsskole	64	10	10	16	100	212
Videregående	61	14	13	12	100	136
Universitet/høysk.	50	22	11	17	100	46
Ikke-vestlig type II	64	15	13	8	100	185
Ungdomsskole	60	15	17	8	100	53
Videregående	65	13	13	10	100	80
Universitet/høysk.	65	19	10	6	100	52

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 15 Røyking blant jenter. Bakgrunn og foreldreinntekt.

	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker av og til	Røyker hver dag	I alt	Antall
<i>Prosent</i>						
Alle jenter	58	9	18	15	100	3678
Under 300.000	60	9	17	14	100	1108
3-500.000	58	9	17	17	100	1560
Over 500.000	55	9	21	14	100	1010
Norsk/vestlig bakgrunn	53	9	21	17	100	2793
Under 300.000	48	10	23	20	100	606
3-500.000	54	9	19	18	100	1219
Over 500.000	55	9	22	15	100	968
Ikke-vestlig type I	77	9	8	6	100	546
Under 300.000	78	8	9	5	100	330
3-500.000	77	10	6	8	100	199
Over 500.000	(65)	(6)	(24)	(6)	100	17
Ikke-vestlig type II	68	10	13	9	100	273
Under 300.000	70	12	11	8	100	138
3-500.000	66	9	14	10	100	116
Over 500.000	(74)	(-)	(21)	(5)	100	19

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 16 Røyking blant jenter. Bakgrunn og mors utdanningsnivå.

	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker av og til	Røyker hver dag	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>					
Alle jenter	58	9	18	15	100	3678
Alle jenter med utdannings- opplysninger	57	9	19	15	100	3122
Ungdomsskole	62	7	16	14	100	472
Videregående	54	9	19	18	100	1268
Universitet/høysk.	58	10	20	13	100	1382
Norsk/vestlig bakgrunn	53	9	21	17	100	2486
Ungdomsskole	45	6	23	27	100	213
Videregående	50	9	21	20	100	1018
Universitet/høysk.	57	10	20	13	100	1255
Ikke-vestlig type I	75	9	9	6	100	379
Ungdomsskole	80	8	9	3	100	192
Videregående	75	8	10	7	100	127
Universitet/høysk.	63	12	8	17	100	60
Ikke-vestlig type II	69	9	13	9	100	209
Ungdomsskole	67	10	17	7	100	60
Videregående	70	11	9	9	100	97
Universitet/høysk.	71	4	15	10	100	52

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 17 Snusing blant gutter. Bakgrunn og foreldreinntekt.

	Nei, aldri brukt snus o.l.	Brukt før, men har sluttet	Bruker snus/ skrå av og til	Bruker snus/ skrå hver dag	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>					
Alle gutter	79	6	13	3	100	3509
Under 300.000	83	6	10	1	100	1032
3-500.000	79	6	13	3	100	1519
Over 500.000	74	7	15	4	100	958
Norsk/vestlig bakgrunn	76	7	15	3	100	2663
Under 300.000	78	6	14	2	100	541
3-500.000	76	7	14	3	100	1205
Over 500.000	74	7	15	4	100	917
Ikke-vestlig type I	89	5	6	0	100	539
Under 300.000	91	5	5	-	100	345
3-500.000	88	4	7	1	100	174
Over 500.000	(80)	(10)	(10)	(-)	100	20
Ikke-vestlig type II	88	4	8	0	100	225
Under 300.000	84	7	9	-	100	98
3-500.000	91	3	6	1	100	118
Over 500.000	:	:	:	:	100	9

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 18 Snusing blant gutter. Bakgrunn og mors utdanningsnivå.

	Nei, aldri brukt snus o.l.	Brukt før, men har sluttet	Bruker snus/ skrå av og til	Bruker snus/ skrå hver dag	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>					
Alle gutter	79	6	13	3	100	3509
Gutter med utdannings- opplysninger	78	6	13	3	100	2983
Ungdomsskole	84	5	9	1	100	488
Videregående	77	6	14	2	100	1193
Universitet/høysk.	75	7	14	4	100	1302
Norsk/vestlig bakgrunn	75	7	15	3	100	2364
Ungdomsskole	78	6	12	3	100	209
Videregående	75	6	16	3	100	963
Universitet/høysk.	75	7	14	4	100	1192
Ikke-vestlig type I	88	5	7	0	100	384
Ungdomsskole	89	5	6	0	100	207
Videregående	89	6	5	-	100	131
Universitet/høysk.	80	7	13	-	100	46
Ikke-vestlig type II	86	6	8	1	100	181
Ungdomsskole	90	2	8	-	100	51
Videregående	84	8	9	-	100	79
Universitet/høysk.	86	6	6	2	100	51

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

4 Familiesituasjon, vennestøtte og psykiske plager

Bruk av alkohol og tobakk ved 15-16 års alder påvirkes av personlige forhold, forhold i familie og vennemiljø og det sosiale/kulturelle miljøet i det område/ land man bor i. Variasjon i stabilitet og normer i familiesituasjon, samt vennestøtte, kan være viktig for forskjeller i alkohol- og tobakksbruk. Blant voksne forekommer alkoholbruk hyppigere ved psykiske lidelser. Dessuten vil tobakksbruk være høyere når andre i husholdningen bruker tobakk.

Vi ønsker å bidra til å avklare om slike forhold gjelder blant ungdom med ulik bakgrunn og om faktorerens betydning for alkohol- og tobakksbruk er den samme for de med norsk bakgrunn og de som har innvandrerbakgrunn. Hvordan spørsmål oppfattes og besvares kan dog variere med den kulturelle settingen man er en del av. Hvis faktorene ikke viser samme betydning i tabellene nedenfor, så kan det bety at spørsmålene har ulik mening for den som svarer. Slike forhold må vurderes for hver enkelt faktor som det vises tabeller for og være en del av tolkningen av funnene.

Basert på tabellene 19-45 ser det ut til at foreldreinnsett og kontroll har samme betydning uansett kjønn og bakgrunn: Jo mer innsikt og kontroll, jo mindre alkoholbruk, beruselse og tobakksbruk – innen de rammer som er målt her. Omfang av vennestøtte gir ikke så entydige resultater, ei heller om man bor sammen med både mor og far eller bare en av dem. Sammenhengen mellom alkohol- og tobakksbruk og psykiske plager ser også ut til å være universell: jo mer psykiske plager jo mer bruk av alkohol og tobakk. Datagrunnlaget gir imidlertid ikke rom for å si om drikkingen eller plagene kom først, eller om begge forhold skyldes en felles underliggende årsak. Vi finner også at når andre i husholdet enn mor og far røyker, så er det større omfang av røyking blant de spurte, uansett kjønn og bakgrunn. Se mer detaljer nedenfor.

4.1 Alkohol

Hyppighet av alkoholbruk

Ungdom som bor sammen med både mor og far drikker sjeldnere enn de som bor sammen med enten mor eller far, uansett bakgrunn (norsk/vestlig, ikke-vestlig type I eller type II) og kjønn. Se tabellene 19-20. Forskjellene er større mht aldri å ha drukket alkohol enn mht å drikke

alkohol en gang pr uke eller mer. Ser vi bare på de som har smakt alkohol siste år, så er det ingen forskjell i å drikke hyppig for de som bor sammen med både mor og far og de som bor sammen med bare en av dem. For ungdom med bakgrunn fra land hvor Islam er den dominerende religion (ikke-vestlig type I) eller andre ikke-vestlige som har drukket alkohol siste år er heller ikke forskjellene i hyppig drikking mellom de som bor sammen med begge foreldre og de som bor sammen med bare en av dem større enn at det kan skyldes tilfeldigheter i undersøkelsen.

Når foreldrene har god innsikt i hva deres ungdommer gjør og hvem de er sammen med, så har ungdommene et klart sjeldnere alkoholforbruk. I tabell 21 og 22 ser vi at dette gjelder for begge kjønn og uansett bakgrunn. Blant både gutter og jenter med norsk bakgrunn er det ca 40 % med dårlig foreldreinnsikt og kontroll som har drukket en gang i uka eller mer, mens tilsvarende tall for de med god innsikt og kontroll er 15 %. Ser vi bare på de som har smakt alkohol siste år, så finner vi fortsatt klart mindre drikking blant de med norsk bakgrunn ved god foreldreinnsikt. Resultatene er uklare for ungdom som har smakt alkohol siste år og som har ikke-vestlig bakgrunn fra land hvor en annen religion enn Islam er dominerende (ikke-vestlig type II), men vi kan ikke bedømme om dette skyldes at vi har få observasjoner (få som drikker) eller om foreldreinnsikt og kontroll har en annen betydning i denne gruppa.

Hovedtendensen er at med god vennestøtte drikker man hyppigere, men deler vi inn etter bakgrunn finner vi at dette gjelder bare for gutter og jenter som har norsk/vestlig bakgrunn. Blant de som har drukket siste år gjelder det bare for jenter med norsk/vestlig bakgrunn, se tabellene 23 og 24.

Det er en klar sammenheng mellom psykiske plager og omfang av drikking, uansett bakgrunn og kjønn: Jo mer plaget, jo hyppigere drikking. Se tabellene 25 og 26. Datagrunnlaget gir ikke rom for å si om drikkingen eller plagene kom først, eller om begge forhold skyldes en felles underliggende årsak.

Hyppighet av beruselse

De som bor sammen med bare mor eller far er hyppigere beruset enn de som bor sammen med begge, uansett kjønn og bakgrunn. Se tabellene 27 og 28. Ser vi på hyppighet av beruselse blant de som har drukket alkohol siste år, er det imidlertid ingen entydig slik sammenheng. Blant gutter med norsk/vestlig bakgrunn finner vi ingen forskjell, mens jenter med tilsvarende bakgrunn er hyppigere beruset hvis de bor sammen med bare en av foreldrene. For annen ungdom som har drukket siste år finner vi

ingen entydig sammenheng mellom beruselse og hvem de bor sammen med.

Foreldrenes innsikt og kontroll med hva ungdommene gjør og hvem de bor sammen med er også viktig for omfang av beruselse – jo sterkere innsikt og kontroll, jo mindre beruselse. Dette gjelder uansett bakgrunn for begge kjønn, se tabellene 29 og 30. Ser vi på gruppen som har drukket alkohol siste år finner vi det samme resultatet for de med norsk/vestlig bakgrunn og for jenter med ikke-vestlig bakgrunn II. For gutter med ikke-vestlig bakgrunn finner vi ingen entydig slik sammenheng, uansett om Islam er den dominerende religion i landet foreldrene er født eller ei.

Sammenhengen mellom beruselse og grad av vennestøtte er klar bare for ungdom med norsk/vestlig bakgrunn: Jo bedre vennestøtte jo mer beruselse. Det samme finner vi angående beruselse blant de som har drukket alkohol siste år. Siden vi ikke finner tilsvarende resultater for ungdom med innvandrerbakgrunn kan variabelen "vennestøtte" måle andre forhold blant ungdom med ikke-vestlig bakgrunn. Men det kan også være slik at vennestøtte ikke har samme betydning.

Ungdom med mye psykiske plager er oftere beruset enn ungdom med lite slike plager, uansett kjønn og bakgrunn. For ungdom som har drukket alkohol siste år finner vi denne sammenhengen for de med norsk/vestlig bakgrunn, mens resultatene ikke er entydige for annen ungdom. Se tabellene 33 og 34.

4.2 Tobakk og snus

For både gutter og jenter med norsk/vestlig og ikke-vestlig bakgrunn fra land hvor islam er den dominerende religion (type I) røyker færre blant de som bor med både mor og far enn de som bor sammen med bare den ene av foreldrene. For ungdom med annen ikke-vestlig bakgrunn (type II) finner vi ikke denne forskjellen, se tabell 35 og 36.

God foreldreinnsett og kontroll ser ut til å ha svært stor betydning for begrensning både av daglig røyking og "av og til" røyking uansett kjønn og bakgrunn, se tabell 37 og 38.

Grad av vennestøtte skiller mindre godt mellom omfang av røyking. Det er bare for de med norsk/vestlig bakgrunn og for gutter med ikke-vestlig bakgrunn type I hvor vi finner en enkel, klar sammenheng: jo bedre vennestøtte, jo mer røyking. Se tabellene 39 og 40.

Sammenhengen mellom røyking og å ha psykiske plager er tydelig: jo mer plaget, jo mer røyking. Dette gjelder samlet for både gutter og jenter og for ulik bakgrunn, se tabellene 41 og 42.

Når ingen i husholdet røyker, er sjansene minst for at ungdommene røyker, uansett kjønn og bakgrunn, se tabellene 43 og 44. Hvis mor og/eller far røyker, så er det en noe mindre andel som aldri har røykt og en noe større andel som røyker daglig, uansett kjønn og bakgrunn.

Unntaket gjelder for gutter med ikke-vestlig bakgrunn type I hvor vi ikke finner forskjell i røyking når ingen i husholdet røyker og når mor og/eller far røyker. Størst omfang av røyking finner vi når mor og far ikke røyker, mens andre i husholdet gjør det. Dette vil i hovedsak være (eldre) søsken og disse har tydeligvis større påvirkningskraft enn foreldrene, uansett kjønn og bakgrunn.

Snusing forekommer stort sett blant gutter med norsk bakgrunn. Derfor er det bare denne gruppen vi har presentert mer detaljert informasjon for, se tabell 45. Vi finner at de fleste faktorer som skiller mht. røyking også skiller mht. snusing.

Tabell 19 Alkoholbruk blant gutter. Hvem de bor sammen med og bakgrunn

	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket alkohol noen få ganger siste år	Drukket 1-3 ganger pr måned	Drukket alkohol 1 gang pr uke eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle gutter	24	6	23	29	18	100	3540
Mor og far	28	6	22	27	17	100	2419
Mor eller far	14	7	25	33	21	100	1038
Verken mor eller far	37	7	13	28	15	100	46
Norske/ vestlig bakgrunn	14	6	26	33	21	100	2675
Mor og far	16	6	25	32	21	100	1784
Mor eller far	11	5	27	35	23	100	870
Verken mor eller far	14	10	14	38	24	100	21
Ikke-vestlig type I	71	4	10	10	4	100	534
Mor og far	76	3	8	9	4	100	435
Mor eller far	47	10	22	16	6	100	83
Verken mor eller far	(56)	(6)	(6)	(25)	(6)	100	16
Ikke-vestlig type II	31	14	25	19	11	100	222
Mor og far	33	11	28	18	10	100	159
Mor eller far	20	25	16	25	14	100	56
Verken mor eller far	:	:	:	:	:	100	7

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 20 Alkoholbruk blant jenter. Hvem de bor sammen med og bakgrunn.

	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket alkohol noen få ganger siste år	Drukket 1-3 ganger pr måned	Drukket alkohol 1 gang pr uke eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle jenter	24	4	25	29	17	100	3639
Mor og far	28	5	25	26	16	100	2413
Mor eller far	14	4	25	37	20	100	1147
Verken mor eller far	28	4	23	28	18	100	57
Norske/ vestlig bakgrunn	11	4	29	35	21	100	2764
Mor og far	12	4	30	32	21	100	1762
Mor eller far	7	4	27	40	22	100	966
Verken mor eller far	6	6	33	33	22	100	36
Ikke-vestlig type I	83	3	7	6	2	100	532
Mor og far	86	3	6	4	2	100	420
Mor eller far	73	3	11	14	-	100	95
Verken mor eller far	(76)	(-)	(6)	(12)	(6)	100	17
Ikke-vestlig type II	38	11	24	19	7	100	259
Mor og far	42	12	23	16	7	100	196
Mor eller far	27	8	30	28	7	100	60
Verken mor eller far	:	:	:	:	:	100	3

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 21 Alkoholbruk blant gutter. Foreldreinnsett/ kontroll og bakgrunn

	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket alkohol noen få ganger siste år	Drukket 1-3 ganger pr måned	Drukket alkohol 1 gang pr uke eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle gutter	24	6	23	29	18	100	3540
God	35	6	24	22	12	100	1301
Middels	17	6	24	32	20	100	1817
Dårlig	18	4	14	35	29	100	379
Norske/ vestlig bakgrunn	14	6	26	33	21	100	2676
God	25	7	27	26	15	100	1009
Middels	8	6	26	36	23	100	1432
Dårlig	3	3	13	43	39	100	235
Ikke-vestlig type I	79	3	8	7	2	100	201
God	79	3	8	7	2	100	201
Middels	70	4	11	11	4	100	232
Dårlig	55	4	13	18	11	100	95
Ikke-vestlig type II	30	14	25	20	11	100	221
God	47	10	29	7	6	100	68
Middels	22	18	24	24	12	100	117
Dårlig	22	6	22	31	19	100	36

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 22 Alkoholbruk blant jenter. Foreldreinnsett/ kontroll og bakgrunn

	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket alkohol noen få ganger siste år	Drukket 1-3 ganger pr måned	Drukket alkohol 1 gang pr uke eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle jenter	24	4	25	29	17	100	3639
God	35	6	28	21	11	100	1631
Middels	15	3	24	36	22	100	1685
Dårlig	11	4	16	37	32	100	301
Norske/ vestlig bakgrunn	10	4	29	35	21	100	2763
God	18	5	36	28	14	100	1194
Middels	5	3	26	41	25	100	1359
Dårlig	3	3	15	40	40	100	210
Ikke-vestlig type I	83	3	7	6	2	100	532
God	92	2	3	2	1	100	299
Middels	77	2	11	8	2	100	189
Dårlig	48	9	14	25	5	100	44
Ikke-vestlig type II	38	11	24	19	7	100	260
God	57	13	20	8	3	100	111
Middels	29	11	29	26	6	100	108
Dårlig	15	7	24	32	22	100	41

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 23 Alkoholbruk blant gutter. Vennestøtte og bakgrunn

	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket alkohol noen få ganger siste år	Drukket 1-3 ganger pr måned	Drukket alkohol 1 gang pr uke eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle gutter	24	6	23	29	18	100	3540
God	23	6	22	30	20	100	1822
Middels	24	7	25	28	16	100	1477
Dårlig	33	6	26	19	16	100	187
Norske/ vestlig bakgrunn	14	6	26	33	21	100	2671
God	13	5	24	34	24	100	1399
Middels	14	7	28	33	19	100	1148
Dårlig	21	6	31	20	22	100	124
Ikke-vestlig type I	70	4	10	10	5	100	525
God	68	3	11	12	6	100	271
Middels	73	5	10	8	4	100	210
Dårlig	70	5	9	14	2	100	44
Ikke-vestlig type II	30	14	25	20	11	100	221
God	28	12	28	19	12	100	113
Middels	32	15	20	21	12	100	94
Dårlig	(29)	(14)	(36)	(21)	(-)	100	14

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 24 Alkoholbruk blant jenter. Vennestøtte og bakgrunn

	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket alkohol noen få ganger siste år	Drukket 1-3 ganger pr måned	Drukket alkohol 1 gang pr uke eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle jenter	24	4	25	29	17	100	3639
God	20	4	25	32	20	100	2473
Middels	30	5	27	25	12	100	999
Dårlig	36	6	24	23	11	100	137
Norske/ vestlig bakgrunn	10	4	29	35	21	100	2764
God	9	4	28	36	24	100	1968
Middels	14	5	33	31	16	100	705
Dårlig	22	5	29	31	13	100	91
Ikke-vestlig type I	83	3	7	6	2	100	523
God	80	3	8	7	2	100	308
Middels	88	2	4	5	1	100	184
Dårlig	81	3	13	-	3	100	31
Ikke-vestlig type II	38	11	25	19	7	100	260
God	39	10	24	19	8	100	157
Middels	36	13	25	20	5	100	91
Dårlig	(33)	(17)	(25)	(17)	(8)	100	12

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 25 Alkoholbruk blant gutter. Psykiske plager og bakgrunn

	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket alkohol noen få ganger siste år	Drukket 1-3 ganger pr måned	Drukket alkohol 1 gang pr uke eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle gutter	24	6	23	29	18	100	3540
Lite plaget	27	7	23	28	16	100	2601
Middels plaget	19	6	25	29	21	100	603
Mye plaget	13	4	19	32	32	100	336
Norske/ vestlig bakgrunn	14	6	26	33	21	100	2689
Lite plaget	16	6	26	33	19	100	1995
Middels plaget	9	6	29	33	23	100	459
Mye plaget	5	3	19	34	39	100	235
Ikke-vestlig type I	71	4	10	10	4	100	542
Lite plaget	75	4	9	9	3	100	398
Middels plaget	68	2	11	10	8	100	88
Mye plaget	45	7	16	21	11	100	56
Ikke-vestlig type II	30	14	24	20	12	100	229
Lite plaget	36	17	25	14	8	100	154
Middels plaget	20	13	18	28	23	100	40
Mye plaget	17	3	29	34	17	100	35

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 26 Alkoholbruk blant jenter. Psykiske plager og bakgrunn

	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket alkohol noen få ganger siste år	Drukket 1-3 ganger pr måned	Drukket alkohol 1 gang pr uke eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle jenter	24	4	25	29	17	100	3639
Lite plaget	29	5	26	27	15	100	1726
Middels plaget	21	4	26	32	17	100	958
Mye plaget	18	5	23	31	23	100	955
Norske/ vestlig bakgrunn	11	4	29	35	21	100	2771
Lite plaget	13	5	31	33	18	100	1315
Middels plaget	9	3	30	36	21	100	741
Mye plaget	6	4	25	37	28	100	715
Ikke-vestlig type I	83	3	7	6	1	100	538
Lite plaget	90	2	4	2	1	100	273
Middels plaget	83	2	6	9	-	100	128
Mye plaget	71	4	12	11	3	100	137
Ikke-vestlig type II	39	11	24	19	7	100	265
Lite plaget	51	8	22	13	6	100	109
Middels plaget	33	11	24	28	4	100	75
Mye plaget	27	15	27	19	12	100	81

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 27 Beruselse blant gutter. Hvem de bor sammen med og bakgrunn

	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle gutter	24	26	7	12	31	100	3574
Mor og far	28	27	7	11	28	100	2447
Mor eller far	14	25	8	16	38	100	1043
Verken mor eller far	37	15	13	7	28	100	46
Norske/ vestlig bakgrunn	14	28	7	14	37	100	2694
Mor og far	15	30	7	12	35	100	1802
Mor eller far	11	24	7	17	42	100	872
Verken mor eller far	(15)	(20)	(10)	(10)	(45)	100	20
Ikke-vestlig type I	70	14	5	5	6	100	545
Mor og far	75	12	4	4	5	100	443
Mor eller far	45	27	10	9	8	100	86
Verken mor eller far	(56)	(6)	(13)	(6)	(19)	100	16
Ikke-vestlig type II	30	35	12	11	12	100	226
Mor og far	33	35	12	10	10	100	161
Mor eller far	19	37	11	14	19	100	57
Verken mor eller far	:	:	:	:	:	100	8

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 28 Beruselse blant jenter. Hvem de bor sammen med og bakgrunn.

	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle jenter	24	22	8	14	32	100	3665
Mor og far	28	25	8	13	27	100	2430
Mor eller far	14	19	9	16	42	100	1154
Verken mor eller far	28	9	7	22	34	100	58
Norske/ vestlig bakgrunn	10	24	9	17	39	100	2776
Mor og far	12	28	9	17	35	100	1769
Mor eller far	7	19	9	17	47	100	970
Verken mor eller far	5	14	8	24	49	100	37
Ikke-vestlig type I	82	8	4	3	4	100	541
Mor og far	84	8	3	2	2	100	427
Mor eller far	71	8	5	6	9	100	97
Verken mor eller far	(76)	(-)	(6)	(12)	(6)	100	17
Ikke-vestlig type II	38	32	9	8	13	100	262
Mor og far	42	33	8	5	12	100	198
Mor eller far	26	31	13	13	16	100	61
Verken mor eller far	:	:	:	:	:	100	3

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 29 Beruselse blant gutter. Foreldreinnsett/ kontroll og bakgrunn

	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
<i>Prosent</i>							
Alle gutter	24	26	7	12	31	100	3574
God	35	29	6	9	21	100	1315
Middels	17	27	8	14	34	100	1832
Dårlig	18	14	8	11	49	100	382
Norske/ vestlig bakgrunn	14	28	7	14	37	100	2695
God	25	32	7	11	26	100	1017
Middels	8	28	8	16	40	100	1444
Dårlig	3	11	6	12	68	100	234
Ikke-vestlig type I	69	14	5	5	6	100	538
God	78	15	3	3	1	100	205
Middels	69	12	5	6	9	100	235
Dårlig	53	16	11	8	11	100	98
Ikke-vestlig type II	29	35	12	11	12	100	225
God	46	34	6	7	7	100	70
Middels	22	40	17	10	11	100	118
Dårlig	22	22	11	19	27	100	37

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 30 Beruselse blant jenter. Foreldreinnsett/ kontroll og bakgrunn

	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
<i>Prosent</i>							
Alle jenter	24	22	8	14	32	100	3665
God	34	26	8	11	21	100	1647
Middels	15	21	8	17	39	100	1691
Dårlig	11	12	7	14	56	100	303
Norske/ vestlig bakgrunn	10	24	9	17	39	100	2775
God	17	31	9	15	27	100	1202
Middels	5	21	9	19	45	100	1361
Dårlig	3	8	6	14	69	100	212
Ikke-vestlig type I	82	8	4	3	4	100	541
God	91	5	3	1	1	100	303
Middels	75	11	5	3	6	100	194
Dårlig	48	18	7	16	11	100	44
Ikke-vestlig type II	38	32	9	8	13	100	263
God	55	28	6	4	7	100	114
Middels	29	41	10	11	9	100	108
Dårlig	15	22	15	10	39	100	41

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 31 Beruselse blant gutter. Vennestøtte og bakgrunn

	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle gutter	24	26	7	12	31	100	3574
God	23	25	7	12	34	100	1836
Middels	24	28	8	12	28	100	1492
Dårlig	33	31	10	7	19	100	190
Norske/ vestlig bakgrunn	14	28	7	14	37	100	2689
God	13	26	6	14	41	100	1406
Middels	14	30	8	14	34	100	1157
Dårlig	21	34	12	7	26	100	126
Ikke-vestlig type I	69	14	5	5	6	100	535
God	67	16	5	5	7	100	276
Middels	72	13	5	5	5	100	214
Dårlig	69	13	7	9	2	100	45
Ikke-vestlig type II	29	35	12	11	12	100	225
God	28	32	15	11	14	100	115
Middels	31	38	10	10	10	100	96
Dårlig	(29)	(43)	(7)	(7)	(14)	100	14

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 32 Beruselse blant jenter. Vennestøtte og bakgrunn

	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
<i>Prosent</i>							
Alle jenter	24	22	8	14	32	100	3665
God	20	21	8	15	36	100	2489
Middels	30	25	8	12	25	100	1008
Dårlig	36	26	7	9	23	100	137
Norske/ vestlig bakgrunn	10	24	9	17	39	100	2776
God	9	23	9	18	42	100	1976
Middels	14	28	9	16	32	100	709
Dårlig	22	29	9	11	30	100	91
Ikke-vestlig type I							
God	78	9	4	4	5	100	314
Middels	87	6	4	2	2	100	187
Dårlig	81	16	-	-	3	100	31
Ikke-vestlig type II	38	33	9	8	13	100	264
God	39	30	9	8	13	100	159
Middels	35	38	9	5	13	100	93
Dårlig	(33)	(33)	(8)	(17)	(8)	100	12

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 33 Beruselse blant gutter. Psykiske plager og bakgrunn

	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle gutter	24	26	7	12	31	100	3574
Lite plaget	27	27	7	12	28	100	2626
Middels plaget	19	26	8	12	34	100	609
Mye plaget	13	22	8	12	44	100	339
Norske/ vestlig bakgrunn	14	28	7	14	37	100	2708
Lite plaget	16	29	7	14	35	100	2009
Middels plaget	9	28	9	14	40	100	463
Mye plaget	5	21	7	12	55	100	236
Ikke-vestlig type I	70	14	5	5	6	100	553
Lite plaget	74	13	5	5	3	100	406
Middels plaget	67	15	4	4	9	100	89
Mye plaget	43	21	9	9	19	100	58
Ikke-vestlig type II	30	35	12	10	12	100	233
Lite plaget	35	38	11	8	8	100	157
Middels plaget	20	34	10	12	24	100	41
Mye plaget	17	23	20	20	20	100	35

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 34 Beruselse blant jenter. Psykiske plager og bakgrunn

	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>						
Alle jenter	24	22	8	14	32	100	3665
Lite plaget	28	25	8	13	26	100	1745
Middels plaget	21	19	9	16	35	100	959
Mye plaget	18	20	8	14	40	100	961
Norske/ vestlig bakgrunn	10	24	9	17	39	100	2783
Lite plaget	13	29	9	16	32	100	1325
Middels plaget	9	20	9	19	42	100	742
Mye plaget	6	20	8	17	49	100	716
Ikke-vestlig type I	82	8	4	3	4	100	547
Lite plaget	88	7	2	2	1	100	277
Middels plaget	83	5	5	2	5	100	128
Mye plaget	68	13	6	6	7	100	142
Ikke-vestlig type II	38	32	9	7	13	100	269
Lite plaget	50	27	6	8	10	100	113
Middels plaget	33	35	9	8	15	100	75
Mye plaget	27	38	12	6	16	100	81

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 35 Røyking blant gutter. Hvem de bor sammen med og bakgrunn.

	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker av og til	Røyker hver dag	I alt	Antall
<i>Prosent</i>						
Alle gutter	64	10	14	13	100	3591
Mor og far	67	9	13	10	100	2456
Mor eller far	58	11	14	17	100	1047
Verken mor eller far	46	10	13	31	100	48
Norske/ vestlig bakgrunn	64	9	14	13	100	2702
Mor og far	67	8	14	11	100	1808
Mor eller far	58	10	15	17	100	873
Verken mor eller far	38	10	14	38	100	21
Ikke-vestlig type I	64	12	11	13	100	550
Mor og far	68	11	10	11	100	447
Mor eller far	49	20	13	18	100	87
Verken mor eller far	(44)	(6)	(19)	(31)	100	16
Ikke-vestlig type II	67	12	12	8	100	226
Mor og far	67	13	14	6	100	159
Mor eller far	69	9	9	14	100	58
Verken mor eller far	:	:	:	:	100	9

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 36 Røyking blant jenter. Hvem de bor sammen med og bakgrunn.

	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker av og til	Røyker hver dag	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>					
Alle jenter	58	9	18	15	100	3678
Mor og far	64	8	17	10	100	2443
Mor eller far	44	11	21	24	100	1154
Verken mor eller far	41	12	12	34	100	58
Norske/ vestlig bakgrunn	53	9	21	17	100	2786
Mor og far	59	9	20	12	100	1779
Mor eller far	42	11	21	26	100	970
Verken mor eller far	24	16	19	41	100	37
Ikke-vestlig type I	77	9	8	6	100	540
Mor og far	82	8	6	4	100	426
Mor eller far	56	13	19	12	100	97
Verken mor eller far	(76)	(6)	(-)	(18)	100	17
Ikke-vestlig type II	68	10	13	9	100	266
Mor og far	73	6	12	9	100	202
Mor eller far	56	23	16	5	100	61
Verken mor eller far	:	:	:	:	100	3

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 37 Røyking blant gutter. Foreldreinnsikt/ kontroll og bakgrunn.

Foreldre- innsikt/ kontroll	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker		I alt	Antall
			Røyker av og til	Røyker hver dag		
<i>Prosent</i>						
Alle gutter	64	10	14	13	100	3591
God	76	8	10	6	100	1320
Middels	62	10	15	13	100	1841
Dårlig	35	11	20	34	100	382
Norske/ vestlig bakgrunn	64	9	14	13	100	2703
God	76	8	10	6	100	1023
Middels	61	9	16	13	100	1446
Dårlig	29	11	21	38	100	234
Ikke-vestlig type I	64	12	11	13	100	543
God	74	10	8	7	100	205
Middels	64	15	10	12	100	239
Dårlig	43	10	19	27	100	99
Ikke-vestlig type II	67	12	13	8	100	224
God	83	7	9	1	100	69
Middels	67	12	14	7	100	119
Dårlig	36	22	17	25	100	36

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 38 Røyking blant jenter. Foreldreinnsikt/ kontroll og bakgrunn.

Foreldre- innsikt/ kontroll	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker		I alt	Antall
			Røyker av og til	Røyker hver dag		
<i>Prosent</i>						
Alle jenter	58	9	18	15	100	3678
God	72	7	13	8	100	1652
Middels	50	10	22	18	100	1697
Dårlig	22	14	26	38	100	304
Norske/ vestlig bakgrunn	53	9	21	17	100	2785
God	67	8	15	10	100	1206
Middels	46	10	24	20	100	1366
Dårlig	17	13	28	42	100	213
Ikke-vestlig type I	77	9	8	6	100	539
God	88	5	5	2	100	301
Middels	70	12	12	7	100	194
Dårlig	34	18	16	32	100	44
Ikke-vestlig type II	68	10	13	9	100	267
God	82	7	8	3	100	117
Middels	66	11	15	8	100	109
Dårlig	34	17	24	24	100	41

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 39 Røyking blant gutter. Vennestøtte og bakgrunn.

	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker av og til	Røyker hver dag	I alt	Antall
<i>Prosent</i>						
Alle gutter	64	10	14	13	100	3591
God	61	9	14	15	100	1844
Middels	67	10	14	10	100	1495
Dårlig	61	9	14	15	100	1844
Norske/ vestlig bakgrunn	64	9	14	13	100	2697
God	61	9	15	15	100	1412
Middels	66	9	15	11	100	1159
Dårlig	75	11	7	6	100	126
Ikke-vestlig type I	64	12	11	13	100	539
God	60	12	12	17	100	278
Middels	68	13	10	9	100	216
Dårlig	73	13	9	4	100	45
Ikke-vestlig type II	67	12	13	8	100	224
God	63	10	18	10	100	115
Middels	73	14	8	5	100	95
Dårlig	(64)	(21)	(-)	(14)	100	14

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 40 Røyking blant jenter. Vennestøtte og bakgrunn.

	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker av og til	Røyker hver dag	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>					
Alle jenter	58	9	18	15	100	3678
God	55	9	18	17	100	2492
Middels	62	9	18	10	100	1017
Dårlig	61	8	18	12	100	137
Norske/ vestlig bakgrunn	53	9	21	17	100	2786
God	51	9	21	19	100	1979
Middels	57	9	21	13	100	716
Dårlig	59	7	20	14	100	91
Ikke-vestlig type I	77	9	8	6	100	530
God	75	9	7	9	100	312
Middels	80	9	10	2	100	187
Dårlig	74	13	6	6	100	31
Ikke-vestlig type II	69	10	13	9	100	268
God	70	9	10	11	100	161
Middels	67	12	16	5	100	95
Dårlig	(58)	(8)	(25)	(8)	100	12

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 41 Røyking blant gutter. Psykiske plager og bakgrunn.

	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker av og til	Røyker hver dag	I alt	Antall
<i>Prosent</i>						
Alle gutter	64	10	14	13	100	3591
Lite plaget	69	9	12	10	100	2637
Middels plaget	52	11	18	18	100	613
Mye plaget	43	13	18	26	100	341
Norske/ vestlig bakgrunn	64	9	14	13	100	2716
Lite plaget	69	8	13	10	100	2017
Middels plaget	53	10	18	19	100	463
Mye plaget	43	11	19	28	100	236
Ikke-vestlig type I	64	12	11	13	100	558
Lite plaget	70	10	8	12	100	409
Middels plaget	49	13	19	19	100	90
Mye plaget	44	22	19	15	100	59
Ikke-vestlig type II	67	13	12	8	100	233
Lite plaget	76	12	10	3	100	156
Middels plaget	50	19	21	10	100	42
Mye plaget	46	11	14	29	100	35

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 42 Røyking blant jenter. Psykiske plager og bakgrunn.

	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker av og til	Røyker hver dag	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>					
Alle jenter	58	9	18	15	100	3678
Lite plaget	67	7	16	9	100	1749
Middels plaget	55	10	20	15	100	965
Mye plaget	43	12	20	26	100	964
Norske/ vestlig bakgrunn	53	9	21	17	100	2793
Lite plaget	63	7	18	12	100	1329
Middels plaget	50	10	23	17	100	745
Mye plaget	37	12	22	29	100	719
Ikke-vestlig type I	77	9	8	6	100	546
Lite plaget	83	7	8	2	100	275
Middels plaget	76	8	8	7	100	130
Mye plaget	65	12	9	13	100	141
Ikke-vestlig type II	68	10	13	9	100	273
Lite plaget	78	7	11	3	100	115
Middels plaget	66	11	12	12	100	76
Mye plaget	57	13	16	13	100	82

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 43 Røyking blant gutter. Røyking i husholdet og bakgrunn.

	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker av og til	Røyker hver dag	I alt	Antall
<i>Prosent</i>						
Alle gutter	64	10	14	13	100	3591
Mor og/eller far	63	10	14	13	100	1254
Andre i husholdet	43	12	16	28	100	579
Ingen i husholdet	71	9	13	7	100	1726
Norske/ vestlig bakgrunn	64	9	14	13	100	2696
Mor og/eller far	62	9	15	14	100	995
Andre i husholdet	43	11	16	30	100	425
Ingen i husholdet	72	8	13	7	100	1276
Ikke-vestlig type I	64	12	11	13	100	551
Mor og/eller far	69	14	8	9	100	158
Andre i husholdet	47	15	13	25	100	105
Ingen i husholdet	67	10	11	11	100	288
Ikke-vestlig type II	66	13	13	8	100	229
Mor og/eller far	63	11	15	11	100	81
Andre i husholdet	41	18	24	18	100	34
Ingen i husholdet	75	13	8	4	100	114

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 44 Røyking blant jenter. Røyking i husholdet og bakgrunn.

	Nei, aldri røykt	Røykt før, men har sluttet	Røyker av og til	Røyker hver dag	I alt	Antall
<i>Prosent</i>						
Alle jenter	58	9	18	15	100	3678
Mor og/eller far	55	9	19	17	100	1266
Andre i husholdet	37	11	22	31	100	701
Ingen i husholdet	68	9	16	7	100	1684
Norske/ vestlig bakgrunn	53	9	21	17	100	2776
Mor og/eller far	51	9	21	20	100	995
Andre i husholdet	30	10	26	34	100	518
Ingen i husholdet	63	10	19	8	100	1263
Ikke-vestlig type I	77	9	8	6	100	542
Mor og/eller far	76	9	8	7	100	172
Andre i husholdet	65	11	12	11	100	115
Ingen i husholdet	83	7	7	3	100	255
Ikke-vestlig type II	68	10	13	9	100	268
Mor og/eller far	65	10	17	8	100	77
Andre i husholdet	44	18	12	26	100	57
Ingen i husholdet	80	7	11	2	100	134

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 45 Snusing blant gutter med norsk/vestlig bakgrunn. Hvem de bor sammen med, foreldreinnsett/ kontroll og vennestøtte, røyking i husholdet og psykiske plager.

	Nei, aldri brukt snus o.l.	Brukt før, men har sluttet	Bruker snus/ skrå av og til	Bruker snus/ skrå hver dag	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>					
Alle	76	7	15	3	100	2663
Bor sammen med:	76	7	15	3	100	2650
Mor og far	76	6	14	4	100	1771
Mor eller far	74	8	16	2	100	858
Verken mor eller far	76	5	19	-	100	21
Foreldreinnsett	76	7	15	3	100	2652
God	83	5	10	2	100	1002
Middels	75	7	15	3	100	1420
Dårlig	53	12	30	5	100	230
Vennestøtte	76	7	15	3	100	2646
God	73	7	16	4	100	1384
Middels	78	6	13	2	100	1141
Dårlig	83	7	7	2	100	121
Røyking i husholdet	76	7	15	3	100	2654
Mor og/eller far	75	7	14	3	100	980
Andre i husholdet	63	11	23	3	100	417
Ingen i husholdet	81	5	12	3	100	1257
Psykiske plager	76	7	15	3	100	2663
Lite plaget	78	6	14	3	100	1976
Middels plaget	74	8	15	3	100	453
Mye plaget	64	10	22	4	100	234

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

5 Boområde i Oslo og bakgrunn

Sosiale forhold og sosioøkonomiske forhold varierer mye i ulike geografisk område i Oslo. Det sosiale/kulturelle miljøet i det område/land man bor i vil påvirke bruk av alkohol og tobakk blant ungdom. Det er derfor forventet at omfang av alkoholbruk, beruselse og tobakksbruk vil variere mellom geografiske områder som avspeiler slike forhold.

I en grundigere analyse må funnene i dette kapitlet ses i sammenheng med sosioøkonomisk status. Dette er gjort for alkoholbruk i en egen analyse (Amundsen et al. 2005). Der vises at omfang av alkoholbruk og beruselse blant de med norsk bakgrunn varierer med andelen fra land med Islam dominerende religion i skolen/ området: Jo større andel med slik bakgrunn, jo mindre omfang av drikking og beruselse, både blant ungdom med norsk bakgrunn og blant de med ikke-vestlig bakgrunn. Dette gjelder også når man tar hensyn til forskjeller i foreldrenes inntektsnivå. Kapittel 3 viser at sammenhenger mellom sosioøkonomisk status og alkohol- og tobakksbruk ikke er så tydelig for ungdom som for voksne.

5.1 Alkohol

Andelen av ungdommene som har drukket alkohol er mye høyere i vest enn i øst i Oslo. Tilsvarende er andelen som oppga å ha drukket en gang pr uke eller mer mye høyere i vest enn i øst, se tabellene 46 og 47. Dette finner vi også for ungdom uansett bakgrunn: norsk/vestlig, ikke-vestlig type I og type II. For jenter med norsk/vestlig bakgrunn var det nesten 30 % i vest som oppgav at de drakk en gang pr uke eller mer, mens tilsvarende tall i indre øst var 9 % og i ytre øst 15 %. Tilsvarende sammenhenger finner vi for omfang av beruselse, se tabellene 48 og 49. Blant gutter med norsk/vestlig bakgrunn har 43 % vært beruset 4 ganger eller mer i Oslo ytre vest, mens tilsvarende tall var 32 % i Oslo øst.

5.2 Tobakk og snus

Daglig røyking blant gutter forekommer hyppigere i øst enn i vest, men dette gjelder bare for de med norsk/vestlig bakgrunn, se tabell 50. Gutter med ikke-vestlig bakgrunn type I røyker daglig hyppigere i vest (30 % i ytre vest og 20 % i indre vest vs. 11-12 % i øst). Røyking av og til varierer lite etter geografi blant de med norsk bakgrunn, mens det forekommer hyppigere i indre by blant gutter med ikke-vestlig bakgrunn type I.

Daglig røyking blant jenter forekommer hyppigst i indre vest (19 %), men ved inndeling etter bakgrunn er det størst andel dagligrøykere blant jenter med norsk/vestlig bakgrunn i indre øst (28 %). Se tabell 51. Som for guttene er det en tendens til at dagligrøyking blant jenter med ikke-vestlig bakgrunn type I er vanligere i vest enn i øst. Røyking av og til blant jenter forekommer hyppigere i vest enn i øst og dette gjelder også for jenter med norsk bakgrunn.

Snusbruk og lignende tobakksbruk blant gutter er vist i tabell 52. Daglig bruk er vanligst i ytre vest hvor 5 % oppgir dette. Blant ungdom med norsk bakgrunn er andelen som bruker snus o.l. også høyest i Oslo vest (5 % vs. 2-3 % i de andre områder). Det er også bare i Oslo vest at ungdom med ikke-vestlig bakgrunn type II har oppgitt daglig bruk av snus. Ingen i indre Oslo eller i ytre øst med ikke-vestlig bakgrunn oppga daglig bruk av snus. Bruk av snus av og til forekommer imidlertid i alle områder i denne gruppa, men i mindre omfang enn blant ungdom med norsk/vestlig bakgrunn.

Tabell 46 Alkoholbruk blant gutter. Område i Oslo og bakgrunn.

Område i Oslo/ bakgrunn	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket	Drukket	Drukket	I alt	Antall
			alkohol noen få ganger siste år	1-3 ganger pr måned	alkohol 1 gang pr uke eller mer		
<i>Prosent</i>							
Alle gutter	24	6	23	29	18	100	3540
Ytre vest:	14	5	22	33	26	100	1178
Ikke-vestlig type I	60	6	14	11	9	100	35
Ikke-vestlig type II	19	15	12	27	27	100	26
Norsk eller vestlig	12	5	22	34	27	100	1117
Indre vest	14	6	24	35	22	100	217
Ikke-vestlig type I	(53)	(-)	(7)	(33)	(7)	100	15
Ikke-vestlig type II	(14)	(14)	(43)	(29)	(-)	100	14
Norsk eller vestlig	11	5	24	35	25	100	188
Indre øst	48	6	17	19	10	100	267
Ikke-vestlig type I	81	3	3	7	6	100	111
Ikke-vestlig type II	46	14	18	14	7	100	28
Norsk eller vestlig	20	7	29	31	13	100	128
Ytre øst	29	7	25	26	13	100	1692
Ikke-vestlig type I	70	5	12	11	3	100	368
Ikke-vestlig type II	31	13	25	19	12	100	154
Norsk eller vestlig	15	6	29	32	17	100	1170

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 47 Alkoholbruk blant jenter. Område i Oslo og bakgrunn.

Område i Oslo/ bakgrunn	Aldri drukket alkohol	Ikke drukket alkohol siste år	Drukket alkohol noen få ganger siste år	Drukket 1-3 ganger pr måned	Drukket alkohol 1 gang pr uke eller mer	I alt	Antall
Alle jenter	24	4	25	29	17	100	3639
Ytre vest:	10	3	26	33	28	100	1166
Ikke-vestlig type I	76	3	3	10	7	100	29
Ikke-vestlig type II	(28)	(-)	(44)	(22)	(6)	100	18
Norsk eller vestlig	8	3	26	34	29	100	1119
Indre vest	11	2	21	38	28	100	228
Ikke-vestlig type I	(75)	(-)	(-)	(25)	(-)	100	12
Ikke-vestlig type II	:	:	:	:	:	100	9
Norsk eller vestlig	7	2	23	37	30	100	207
Indre øst	45	6	18	26	6	100	290
Ikke-vestlig type I	91	2	4	3	1	100	110
Ikke-vestlig type II	48	10	17	21	5	100	42
Norsk eller vestlig	7	9	29	46	9	100	138
Ytre øst	29	5	27	27	11	100	1759
Ikke-vestlig type I	82	3	8	6	1	100	373
Ikke-vestlig type II	39	14	26	16	6	100	179
Norsk eller vestlig	12	5	33	35	15	100	1207

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 48 Beruselse blant gutter. Område i Oslo og bakgrunn.

Område i Oslo/ bakgrunn	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
		<i>Prosent</i>					
Alle gutter	24	26	7	12	31	100	3574
Ytre vest:	14	23	8	13	42	100	1186
Ikke-vestlig type I	57	16	8	8	11	100	37
Ikke-vestlig type II	19	33	19	4	26	100	27
Norsk eller vestlig	12	23	7	14	43	100	1122
Indre vest	14	28	7	15	37	100	221
Ikke-vestlig type I	(53)	(20)	(-)	(13)	13	100	15
Ikke-vestlig type II	(13)	(38)	(19)	(13)	19	100	16
Norsk eller vestlig	11	27	6	16	40	100	190
Indre øst	47	17	8	9	18	100	272
Ikke-vestlig type I	80	7	5	3	5	100	113
Ikke-vestlig type II	46	29	11	7	7	100	28
Norsk eller vestlig	19	24	10	15	32	100	131
Ytre øst	28	29	7	11	24	100	1705
Ikke-vestlig type I	69	15	5	5	5	100	373
Ikke-vestlig type II	31	35	12	11	11	100	155
Norsk eller vestlig	15	33	7	13	32	100	1177

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 49 Beruselse blant jenter. Område i Oslo og bakgrunn.

Område i Oslo/ Bakgrunn	Ikke drukket alkohol noen gang	Drukket alkohol, men aldri vært beruset	Beruset en gang	Beruset 2-3 ganger	Beruset 4 ganger eller mer	I alt	Antall
Alle jenter	24	22	8	14	32	100	3665
Ytre vest:	10	22	8	17	42	100	1169
Ikke-vestlig type I	76	10	7	-	7	100	29
Ikke-vestlig type II	(29)	(24)	(24)	(18)	(6)	100	17
Norsk eller vestlig	8	22	8	18	43	100	1123
Indre vest	11	18	6	16	50	100	229
Ikke-vestlig type I	(69)	(23)	(-)	(8)	(-)	100	13
Ikke-vestlig type II	:	:	:	:	:	100	9
Norsk eller vestlig	7	17	6	16	54	100	207
Indre øst	44	17	5	11	22	100	294
Ikke-vestlig type I	89	4	2	2	3	100	112
Ikke-vestlig type II	45	30	5	7	14	100	44
Norsk eller vestlig	7	24	9	19	41	100	138
Ytre øst	29	24	9	13	25	100	1774
Ikke-vestlig type I	81	9	4	3	4	100	379
Ikke-vestlig type II	38	35	9	7	11	100	182
Norsk eller vestlig	12	27	10	17	34	100	1213

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 50 Røyking blant gutter. Område i Oslo og bakgrunn.

Område i Oslo/ bakgrunn	Nei, aldri røykt	Røykt	Røyker av og til	Røyker	I alt	Antall
		før, men har sluttet		hver dag		
<i>Prosent</i>						
Alle gutter	64	10	14	13	100	3591
Ytre vest:	65	9	15	11	100	1190
Ikke-vestlig type I	57	8	5	30	100	37
Ikke-vestlig type II	65	4	12	19	100	26
Norsk eller vestlig	66	9	15	10	100	1127
Indre vest	62	11	15	11	100	220
Ikke-vestlig type I	(53)	(7)	(20)	(20)	100	15
Ikke-vestlig type II	(47)	(27)	(20)	(7)	100	15
Norsk eller vestlig	64	11	15	11	100	190
Indre øst	66	6	14	15	100	274
Ikke-vestlig type I	69	6	14	11	100	115
Ikke-vestlig type II	79	11	7	4	100	28
Norsk eller vestlig	60	5	15	20	100	131
Ytre øst	64	10	13	13	100	1713
Ikke-vestlig type I	64	14	10	12	100	375
Ikke-vestlig type II	67	13	13	7	100	157
Norsk eller vestlig	63	9	13	14	100	1181

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 51 Røyking blant jenter. Område i Oslo og bakgrunn.

Område i Oslo/ bakgrunn	Nei, aldri røykt	Røykt	Røyker av og til	Røyker	I alt	Antall
		før, men har sluttet		hver dag		
<i>Prosent</i>						
Alle jenter	58	9	18	15	100	3678
Ytre vest:	53	10	24	14	100	1174
Ikke-vestlig type I	76	10	7	7	100	29
Ikke-vestlig type II	(67)	(6)	(11)	(17)	100	18
Norsk eller vestlig	52	10	24	14	100	1127
Indre vest	53	8	20	19	100	230
Ikke-vestlig type I	(85)	(8)	(-)	(8)	100	13
Ikke-vestlig type II	:	:	:	:	100	9
Norsk eller vestlig	52	8	20	20	100	208
Indre øst	58	14	12	16	100	295
Ikke-vestlig type I	80	8	8	4	100	113
Ikke-vestlig type II	66	14	9	11	100	44
Norsk eller vestlig	38	18	17	28	100	138
Ytre øst	60	9	16	15	100	1779
Ikke-vestlig type I	76	9	9	6	100	378
Ikke-vestlig type II	71	10	12	7	100	185
Norsk eller vestlig	54	8	18	19	100	1216

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

Tabell 52 Snusing blant gutter. Område i Oslo og bakgrunn.

Område i Oslo/ bakgrunn	Nei, aldri brukt snus o.l.	Brukt før, men har sluttet	Bruker snus/ skrå av og til	Bruker snus/ skrå hver dag	I alt	Antall
	<i>Prosent</i>					
Alle gutter	79	6	13	3	100	3509
Ytre vest:	72	7	16	5	100	1165
Ikke-vestlig type I	81	3	14	3	100	37
Ikke-vestlig type II	80	4	12	4	100	25
Norsk eller vestlig	72	7	16	5	100	1103
Indre vest	77	6	15	2	100	213
Ikke-vestlig type I	(92)	(8)	(-)	(-)	100	12
Ikke-vestlig type II	(75)	(13)	(13)	(-)	100	16
Norsk eller vestlig	76	5	16	3	100	185
Indre øst	82	8	9	1	100	267
Ikke-vestlig type I	87	8	5	-	100	112
Ikke-vestlig type II	88	8	4	-	100	26
Norsk eller vestlig	77	8	13	2	100	129
Ytre øst	83	6	11	1	100	1673
Ikke-vestlig type I	91	4	5	-	100	363
Ikke-vestlig type II	90	3	7	-	100	151
Norsk eller vestlig	79	7	13	2	100	1159

Tall i klammer må tolkes spesielt forsiktig, se avsnitt 1.3 Presentasjon

Ikke-vestlig bakgrunn type I omfatter land hvor Islam er den dominerende religion, ikke-vestlig bakgrunn type II omfatter andre ikke-vestlige land, se avsnitt 1.2 Variable

English summary

The use of alcohol and tobacco among young people is the result of a socialization process towards adult life. This process is influenced by personal factors as well as relations to family and friends, and the social and cultural environment in the area or country where they grow up. Studying alcohol use in an immigrant population and the host population may give valuable knowledge about such influential factors.

The data and sample collection stems from the youth part of the population-based cross-sectional Oslo Health Study including both adolescents and adults living in Oslo, Norway during 2000-2001. The National Health Screening Service of Norway (now integrated into the Norwegian Institute of Public Health, www.fhi.no) conducted the study in collaboration with the University of Oslo and the municipality of Oslo. All 10th grade students (15-16 years old) in all public and private schools in the county of Oslo, comprising a total of 8,316 students, were asked to participate and 88.3% complied.

Youth with a Norwegian background (comprising those with two Norwegian born parents) used alcohol much more frequently than youth with non-western immigrant backgrounds (comprising those with two foreign born parents). Traditionally, girls with a Norwegian background consumed alcohol less frequently than boys. However, this is no longer the case. Among immigrant youth girls still drink less frequently than boys.

While tobacco use among boys did not vary much with country background, there was a correlation for girls. Very few girls with background from Pakistan, Vietnam, Somalia and Morocco smoked on a daily basis.

Among adults in Norway there is a fairly distinct relationship between socioeconomic status and alcohol-/tobacco use: The higher the status, the higher the alcohol use and the lower the tobacco use. These relations were not present among youth in this study, regardless of Norwegian/immigrant background and gender. Parental income and the mother's level of education were used as indicators of socioeconomic status.

The degree of parental monitoring was an important factor regarding both alcohol and tobacco use: the higher the level of parental monitoring, the lower the level of alcohol and tobacco use among youth within the three groups with Norwegian/Western background, non-western background from countries where Islam is the dominating religion and other non-

western immigrant background and for both gender within each group. The positive association between mental distress symptoms and alcohol and tobacco use was also universal. Other factors, such as the degree of support from friends and whether one lived with one or both parents did not demonstrate such clear relations regardless of background. A universal finding regarding tobacco was that the positive association between parental and youth smoking was not as strong as the positive association between smoking among others in the household (mainly siblings) and the youth smoking.

Referanser

Amundsen, Ellen J., Ingeborg Rossow og Svetlana Skurtveit. Drinking pattern among adolescents with immigrant and Norwegian background: A two-way influence? *Addiction* 2005, Volum 100, 1453-1463

Bakken, Anders. Ungdomstid i storbyen. Rapport 7/98. Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, NOVA 1998.

Bye, Elin K. (red) Rusmidler i Norge. SIRUS 2003

Grøtvedt, Liv og Anne Gimmestad "Helseprofil for Oslo. Barn og Unge" Nasjonalt folkehelseinstitutt/ Oslo kommune/ Program for storbyrettet forskning. Oslo 2002

Hibell, Bjørn et al. The ESPAD Report 2003. Alcohol and Other Drug Use Among Students in 30 European Countries. CAN and Council of Europe. 2004.

Lie, Benedicte. Innvandring og innvandrere 2002. Statistiske analyser nr. 50. Oslo, Statistisk Sentralbyrå. 2002

Lund, Karl Erik og Marianne Lund Røyking og sosial ulikhet i Norge. *Tidsskr Nor Lægeforen* nr. 5, 2005; 125:560-3

Lund, Marianne og Rita Lindbak. Tall om tobakk 1973-2003. SIRUS skrifter 2/2004, Oslo 2003

Natvig Aas, Henrik. Alcohol expectancies and socialization: adolescents learning to drink. Universitetet i Oslo 1995.

Pedersen, Willy. Bittersøtt. Universitetsforlaget. Oslo 1998.

Rusmiddeldirektoratet. Alkohol og hjerte-karsykdom. Utredning fra en arbeidsgruppe nedsatt av Rusmiddeldirektoratet. Oslo 1999

Schultz, Jon-Håkon. Innvandrerungdom - alkohol og narkotika: en undersøkelse om rusdebuter og kunnskap om rusmidler blant innvandrerungdom i videregående skole. Rusmiddeletatens kompetansesenter/Skoleetaten Oslo 2003

Schultz, Jon-Håkon. Innvandrerungdom, russetid og rusmidler: en undersøkelse om innvandrerungdoms deltakelse og bruk av alkohol i russetida. Oslo kommune, Rusmiddeletatens kompetansesenter/ Institutt for spesialpedagogikk, Universitetet i Oslo, Oslo 2004

Storvoll, Elisabet E. og Olve Krange. Osloungdom og rusmiddelbruk: utbredelse og muligheter for forebygging NOVA rapport 16/2003. Oslo 2003

St.meld. nr. 16 (2002-2003) Resept for et sunnere Norge med vedlegg 1, Folkehelse rapporten 2002

Strand, Bjørn H. og Asbjørn Steiro Alkoholbruk, inntekt og utdanning i Norge 1993-2000. Tidsskrift for den Norske Lægeforening, **123**, 2849-2853. 2003

Øia, Tormod. Innvandrerungdom: kultur, identitet og marginalisering NOVA rapport 20/2003. Oslo, NOVA.

SIRUS rapporter

Følgende rapporter er utkommet i denne serien:

- 1/2001. Horverak, Øyvind, Sturla Nordlund og Ingeborg Rossow: *Om sentrale deler av norsk alkoholpolitikk*. 48 s. Oslo 2001.
- 2/2001. Axelsen, Niels Kristian: *Skjenking i grenseland. Strategier, tiltak og lovgivning mot økonomisk kriminalitet i skjenkesteder i de nordiske land*. 119 s. Oslo 2001.
- 3/2001. Watten, Reidulf og Helge Waal: *Avrusning: Fra vilje til medisin. Avrusningstradisjonene i Norge bebyst gjennom en forundersøkelse av ultrarask opioidavrusning (UROD)*. 62 s. Oslo 2001.
- 4/2001. Lund, Ingeborg: *Fra monopol til konkurranse. Restaurantbransjen og alkoholleverandørene etter EØS-avtalen*. 81 s. Oslo 2001.
- 1/2002. Ugland, Trygve: *Policy Re-Categorization and Integration. Europeanization of Nordic Alcohol Control Policies*. (Publisert i samarbeid med ARENA. ARENA-report No 3/2002) 254 s. Oslo 2002.
- 2/2002 Horverak, Øyvind: *Selvbetjente vinmonopolutsalg. En evaluering*. 85 s. Oslo 2002
- 3/2002 Hauge, Ragnar og Reidun Johanne B. L. Lohiniva: *Bevillingssystemet som alkoholpolitisk virkemiddel. En evaluering av endringene i alkoholloven i 1997*. 165 s. Oslo 2002.
- 4/2002 Johansen, Nicolay B.: *Tillit og svik i narkomiljøet*. 208 s. Oslo 2002.
- 1/2003 Berg, Elin: *Sambandlingens monolog. En studie av interaksjon mellom klienter med innvandrerbakgrunn og ansatte i tiltaksapparatet for rusmiddelmisbrukere*. 116 s. Oslo 2003.
- 2/2003 Lund, Ingeborg & Sturla Nordlund: *Pengespill og pengespillproblemer i Norge*. 128 s. Oslo 2003.

- 3/2003 Melberg, Hans Olav & Øyvind Omholt Alver: *Rus og psykiatri i inntektsystemet for kommunene*. 94 s. Oslo 2003.
- 4/2003 Melberg, Hans Olav, Grethe Lauritzen & Edle Ravndal: *Hvilken nytte, for hvem og til hvilken kostnad? En prospektiv studie av stoffmisbrukere i behandling*. 163 s. Oslo 2003.
- 5/2003 Skretting, Astrid & Elin K. Bye: *Bruk av rusmidler blant norske 15-16 åringer. Resultater fra den norske delen av de europeiske skoleundersøkelsene - ESPAD, 1995, 1999, 2003*. 62 s. Oslo 2003.
- 1/2004 Holth, Per & Elin K. Bye: *B Evaluering av 'Ansvarlig Vertskap' i Bergen 2000-2003, 80 s.* Oslo 2004.
- 2/2004 Alver, Øyvind Omholt, Anne Line Bretteville-Jensen & Oddvar Kaarbø: *Rusreformen – Noen grunnlagsdata om organisering og finansiering*. 62 s. Oslo 2004.
- 3/2004 Horverak, Øyvind: *Da Vinmonopolet kom til Trysil. En evaluering*. 115 s. Oslo 2004.
- 4/2004 Alver, Øyvind Omholt: *Om pris og etterspørsel etter alkohol i Norge*. 65 s. Oslo 2004.
- 1/2005 Rise, Jostein, Henrik Natvig & Elisabet E. Storvoll: *Evaluering av alkoholkampanjen 'Alvorlig talt'* 128 s. Oslo 2005.
- 2/2005 Amundsen, Ellen J., & Robert Lalla: *Narkotikasituasjonen i kommunene. Resultater fra årene 2002 og 2003* 44 s. Oslo 2005.
- 3/2005 Østhus, Ståle: *Befolkningens holdninger til alkoholpolitikken – en analyse av sammenhengen mellom alkoholpolitikken og folkemeningen i perioden 1962 og fram til i dag* 120 s. Oslo 2005.
- 4/2005 Bretteville-Jensen, Anne Line: *Økonomiske aspekter ved sprøytemisbrukeres forbruk av rusmidler. En analyse av intervjuer foretatt 1993-2004* 176 s. Oslo 2005.

Rapportene kan bestilles fra instituttet. Noen ligger også tilgjengelig på hjemmesiden www.sirus.no

SIRUS skriftserie

Følgende skrifter er utkommet i denne serien:

- 1/2002 Brofoss, Knut og Julia Ferkis (redaktører): *Alcohol Policy – Epidemiology – Primary Health Care* 161 s. Oslo 2002.
- 1/2004 Lund, Karl Erik og Jostein Rise: *Mediekampanje om røykfri serveringssteder våren 2004*. 36 s. Oslo 2004.
- 2/2004 Lund, Marianne og Rita Lindbak: *Tall om tobakk 1973-2003*. 39 s. Oslo 2004.
- 1/2005 Hetland, Hilde og Leif Edvard Aarø: *Hva kan forbedres i VÆR røykFRI-programmet? Intervjuer med elever, lærere og rektorer*. 59 s. Oslo 2005
- 2/2005 Hetland, Jørn og Leif Edvard Aarø: *Røykevaner, holdninger til innføringen av røykfrie serveringssteder og opplevelse av håndhevingsproblemer i serveringsbransjen – en prospektiv undersøkelse*. 76 s. Oslo 2005.
- 3/2005 Hetland, Jørn og Leif Edvard Aarø: *Røykfrie serveringssteder: Luftkvalitet, helse og trivsel blant ansatte i serveringsbransjen*. 46 s. Oslo 2005.
- 4/2005 Lund, Karl Erik: *Tobakksavgiften som helsepolitisk styringsinstrument*. 60 s. Oslo 2005.

Skriftene kan bestilles fra instituttet. Noen ligger også tilgjengelig på hjemmesiden www.sirus.no